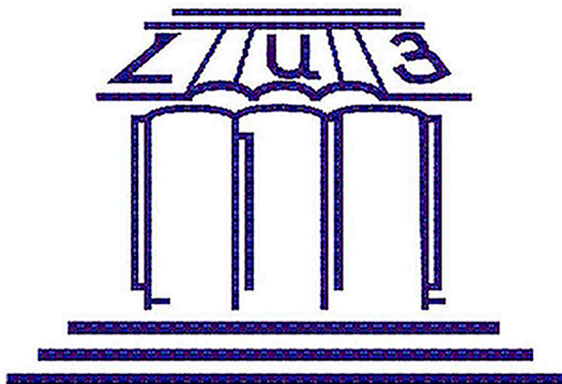

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել սովորական նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

8070

3K02(47.925)

2-24

18 SEP 2013

ՀԱՎԵԼՎԱԾ ՀԱՌՏՐԴԱԹԻՆ ՀԱՅՈՍԱՆ 24 SEP 2006

ՅԻՈՉ (47.925)

7-24

այդ -

29 DEC 2009

Handwritten signature

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
(ԲԱՆՇԵՎԻԿՆԵՐԻ) ԿՈՌՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՑՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
Բ Ա Ն Ա Ջ Ե Վ Ե Ր Ը

1006
28484

ՀԱՅԵՐԱՏՏՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈՅՈՂՁԵՎԻԿՆԵՐԻ)
ԿՈՒՍԱԿՑԱԽԹՅԱՆ ԶԻՆ ՀԱՄԱՌՈՒՄԱՐԻ ԲԱՆԱ-
ԶԵՎՈՐ ՀԿ (Բ) Կ ԿԵՆՏԿՈՍԻ ՀՈՂՎԵՏՈՒ ԶԵԿՈՒՑ-
ՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

I

Հայաստանի Կոմունիստական (բայջևիվիկների) կուսակցու-
թյան Զորք համագումարը, լսելով և քննարկելով ՀԿ(Բ)Կ Կենտ-
կոմի հաշվետու գեկուցումը, լիովին հավանություն և տալիս ՀԿ
(Բ)Կ Կենտկոմի քաղաքական դժին և գործնական աշխատանքին:
Միաժամանակ համագումարը նշում է, Հայաստանի Կոմկուսակ-
ցության և նրա Կենտկոմի աշխատանքների ընթացքում կատար-
ված սխալները, վորոնք հայտարարվել են ին և մատնանշվել են ին
ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմի կողմից 31 թ. հոկտեմբերի 31-ի վորոշ-
մամբ:

Համագումարն արձանագրում է, վոր Հայաստանի կոմունիս-
տական կադմակերպությունները, Հայկոմկուսի Կենտկոմի և Ան-
դրրյերի կոմի ղեկավարությամբ, բայջևիվիկորեն ձեռնամուխ են
յեղել այդ սխալների վերացման գործին, սխալներ, վորոնց
լիակատար վերացումը կարելիորագույն պայման և հանդիսանում
Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցության հակալական նվա-
ճումները սոցիալիստական շինարարության բոլոր ճակատներում
ամրացնելու և սոցիալիստական արշավն ե՛լ ավելի ծավալելու
համար:

II

Անցյալ 1931 թվականը նոր համալսարհային պատմական
նշանակություն ունեցող մեծագույն հաղթանակներ բերեց Սոր-
հրդային Միությանը: Սորհուրդների յերկրի եկոնոմիկայում տե-
ղի ունեցան ամենախորը տեղաշարժեր:

Մեր հեղափոխության արձատսական հարցը՝ «ով-ումի» հար-
ցը՝ վերջնականապես և անվերապա աշխարհըն- լուծվեց հոգուտ
սոցիալիզմի, վոր ժխայն արդյունարեբության, այլև գյուղատըն-
տեսության մեջ:

Լենինի կուսակցության և նրա Կենտկոմի ղեկավարությամբ,
ընկ. Ստալինի գլխավորությամբ, Սորհրդային Միության բան-
վար դասակարգը և աշխատավորները ալարտեցին սոցիալիստա-
կան եկոնոմիկայի հիմքի կառուցումը, սպահովեցին հնգամյակի
կատարումը չորս տարում:

Այն պահին, յերբ հաղթանակող սոցիալիզմի յերկրում բու-
որեն, աշխարհում չտեսնված տեմպով զարգանում է ամբողջ Ժո-
ղովրդական տնտեսությունը, արագ թափով աճում են արտադրա-
կան ուժերը, ավելանում է բանվորական բանակը, զարգանում ու
ամրանում են խորհանտեսություններն ու կոլտնտեսությունները,
կառուցվում են արդյունարեբական նորանոր հսկաներ և անդիդո-
րեն բարձրանում է աշխատավորների նյութական-կուլտուրական
ժակարգակը, այդ իսկ Ժամանակ կապիտալիզմի բոլոր յերկրնե-
քում տիրապետում է տնտեսական դաժանագույն ճգնաժամը, վորը
հիմքից ջնցում է կապիտալիստական սխտեմը, կրճատվում է ար-
տադրությունը, քայքայվում են արտադրական ուժերը, չտես-
նված չափով աճում է գործազրկությունը, կատաստրոֆիկ կեր-
պով իջնում է քաղաքի և գյուղի աշխատավոր մասսաների կենսա-
կան մակարդակը, ավելի ու ավելի յեն սրվում ամենախորը քայ-
քայման շրջանն ապրող կապիտալիզմի հակասությունները:

Ե՛լ ավելի սրվեցին ՍՍՀՄ-ի և կապիտալիստական աշխարհի
միջև գոյություն ունեցող հակասությունները: Իմպերիալիզմը
կատաղի թափով պատրաստվում է ինտերվենցիայի, պրոլետա-
րիատի դեկատատուրայի յերկրի դեմ: Կապիտալիստական յերկրնե-
քում, զաղուլթներում և կիսազաղուլթներում աճում է հեղափո-
խական ալիքը: Աճում և ամրանում է Սորհրդային Միության մի-
ջազգային գորությունը, աճում և ամրանում է նրա պաշտպանու-
նակությունը:

Սորհրդային Միությունը վիթխարի քայերով առաջ է գը-
նում այն ուղիով, վորը տանում է դեպի կուսակցության լողուն-
գի իրականացումը, այն է՝ առատավելն տասր տարում հասնել
տեխնիկական-տնտեսական տեսակետից առաջավոր կապիտալիս-
տական յերկրներին և անցնել նրանցից:

Յերկիր ինդուստրացման հիման վրա կուսակցությունը խոստում չէր չըջողարձ ստեղծեց դյուդանտեսությունը սոցիալիստական վերակառուցման գործում, 1931 թվականին հիմնականում ալիարամից կոլեկտիվացումը և այդ հիման վրա կուսակցության, փոքր պես դասակարգի, վերացումը, Խորհրդային Միության մի շարք կարևորագույն մարզերում: Խորհրդային դուդը ծածկված և մեքենատրակտորային կայանների խիտ ցանցով: Վերջնականապես փոխադրված են կոպիտալիզմի ամենախորն արմատները:

Արմատացիա փոխվեց դյուդի սոցիալական դեմքը: Մեր հոգադարձության կենտրոնական դեմքն և կոլանտեսական դյուդացիությունը՝ խորհրդային իշխանության ամուր հենարանը դյուդ: Ձարդ ու փուր յեկան աջ սպորտունիստների և հակահեղափոխական տրոցկիստների այն դուչակությունները, թե անհուսափելի չե կուսակցության քաղաքականության վիժումը յերկրի ինդուստրացման և դյուդանտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ասպարիզում:

1932 թվականը հանդիսանալու չե մեծ աշխատանքների պլանի ալիարտման տարի, հեղափոխվեց չորս տարում կատարելու և վերակառուցելու տարի:

III

Համադրումարը գոհունակությամբ արձանագրում և ԽՍՀՄ-ի և Անդրֆեդերացիայի քաղաքացույցի ու անրածան մասի՝ Խորհրդային Հայաստանի տնտեսական ու կուլտուրական հակայական աճումը, փոքր պես արդյունք ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմի բայլելիկյան ճիշտ գաղափարությունը:

Հայաստանի կոմունիստական կազմակերպությունները բայլելիկյան անողոր և հետևողական պայքար մղելով հանուն կուսակցության լենինյան դժի, աջ սպորտունիզմի դեմ, իրրե ալիալ չըջանի գլխավոր փտանդի, հակահեղափոխական տրոցկիզմի «ձախ» խտտրումների, վելիկոուսական չովինիզմի և տեղական նացիոնալիզմի, նրանց նկատմամբ հաշտվողականության և փրտած լիբերալիզմի դեմ, ջախջախիչ հարված հասցնելով գաստկարդային թշնամուն, հակահեղափոխական Դաշնակցության, նրա փաստական ադենտուրա կոնդրատեսականության և բուրժուական նացիոնալիստական գաղափարախոսության բոլոր ար-

տահայտություններին, յերկրի ինդուստրացման և դյուդի վերակառուցման գործում՝ ձեռք են բերել հակայական նվաճումներ:

Հաշվետու չըջանը բնորոշվում և սոցիալիստական ինդուստրիայի բուուն աճմամբ, արդյունաբերական նոր կոնտրոնների ստեղծմամբ, բանվորական մասսաների արտադրական խանդավառության և ալիալիզմյան հզոր վերելումը:

Յերկիրն ևլեկտրիֆիկացիայի բաղայի վրա ինդուստրացման յենթադիելու համար մղվող բայլելիկյան պայքարի այնպիսի որինակները, ինչպիսիք են՝ Չորադեպը, Քիմչինը, Քանաքեռ-գեսը, Յեմչինը և այլն, վիայում են, վոր Հայաստանի բայլելիկները հաստատակամ կիրառում են կուսակցության հիմնական գիծը: ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմի լենինյան ճիշտ քաղաքականությունը սպահովեց սոցիալիստական ինդուստրիայի տեսակարար կոնանչեղ բարձրացումը յերկրի ժողովրդական տնտեսության մեջ: Մինչդեռ 1931 թվականին Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության ամբողջ արտադրանքը համեմատած նախորդ տարվա հետ բարձրացել և 16,1 տոկոսով, արդյունաբերության արտադրանքը նույն ժամանակաշրջանում ալիլացել և 47,4 տոկոսով: Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության արտադրանքի մեջ արդյունաբերության ընդհանուր արտադրանքի տեսակարար կշիռը, վորը 1929 թվականին կազմում եր 25,8 տոկոս և 1930 թվականին՝ 33,3 տոկոս, 1931 թվականին հասավ 42,4 տոկոսի: Ելեկտրոններդիայի արտադրությունը մի տարում ալիլացավ 24,4 տոկոսով, եներգիայի սպառումն աղդարեակության մի չնչի հալվով, անցյալ տարի հասավ 47,3 կիլովատ ժամի, 1930 թ. 39,6 կիլովատ ժամի փոխարեն:

✓ Հեղափոխվի յերրորդ տարում Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության հիմնական ներդրումների գումարը կազմում և 82 միլիոն ռուբլի՝ այսինքն՝ համեմատած 1930 թվականի հետ, ալիլացել և 55 տոկոսով:

✓ Հաշվետու չըջանում յերկրի սոցիալիստական ինդուստրիայի բայլելիկյան տեմպին գուզնթաց, գզալի չափով ալիլացավ արդյունաբերական բանվորների թիվը (1931 թ. 45 տոկոսով՝ համեմատած նախորդ տարվա հետ) և չինարարության բանվորների թիվը (15,4 տոկոսով), աճեց աշխատավարձը (տարեկան միլին աշխատավարձը 1931 թ., համեմատած նախորդ տարվա հետ, ալիլացավ 18,1 տոկոսով ցենզային արդյունաբերության մեջ, 15,4

տոկոսով, վոչ ցնեցալին արդյունաբերության մեջ և 20,7 տոկոս
սով շինարարության բնագավառում), նշանակալի չափով բարձ-
րացավ բանվոր դասակարգի նյութական ու կուլտուրական մա-
կարդակը:

Համագումարը գոհունակությամբ նշում է նաև այն հաջողու-
թյունները, վոր ձեռք է բերել Հայաստանի կուս. կազմակերպու-
թյունը հաշվետու շրջանում սոցիալիստական վերակառուցման
հիման վրա գյուղատնտեսության դարդացման ասպարիզում:

Նախորդ տարվա հետ համեմատած, 1931 թվականին տեխ-
նիկական մշակույթների ցանքերն ընդարձակվեցին 54,1 տոկո-
սով (վորից բամբակենը՝ 56,8 տոկոսով և ծխախոտինը՝ 312 տո-
կոսով):

Արագորեն աճում են խորհրդային կուլտուրաները, վորոնց թիվը
վերջին յերկու տարում յնապատկելից (15-ից հասավ 45-ի):

Հաշվետու շրջանը նշանակալից եր ծախսում սոցիալիստա-
կան արշավով կադրատալիստական տարրերի դեմ և չբավար
ու միջակ գյուղացիության վճռական շրջադարձով զեպի սոցիալիզ-
մը: 1931 թվի վերջերին արդեն կոչեկտիվ տնտեսություններում
ընդգրկված են գյուղացիական բոլոր տնտեսությունների 40 տոկո-
սը, իսկ բամբակադարձական շրջաններում՝ 55,7 տոկոսը: Ձգալիս-
րեն ուժեղացավ գյուղատնտեսության սոցիալիստական հաղթածի
տեխնիկական բազան: Գյուղատնտեսական աշխատանքը մեքենա-
յացանելու նպատակով միմիայն վերջին յերկու տարում Հայաստան
և ներմուծվել 3 միլիոն ռուբլու տրակտոր և զանազան գյուղատրե-
տեսական մեքենաներ ու գործիքներ:

Մենք գզալի նվաճումներ ենք ձեռք բերել նաև ջրատնտեսա-
կան աշխատանքների դժով: Վերջին յերկու տարում վոռգվող
հողերի տարածությունն ավելացավ 23 հազար հեկտարով:

Համագումարը մի շարք նվաճումներ է արձանագրում վեր-
ջին ժամանակներս նաև անասնաբուժական պրոբլեմի լուծման
դժով: Անցյալ տարի խորհրդային կուլտուրաներում խոշոր յեղ-
ջուրավոր անասունների թիվը 3,8 հազար գլխից հասավ 16,7
հազար գլխի, իսկ մանր յեղջուրավոր անասունների թիվը 16,1
հազար գլխից հասավ 35,1 հազար գլխի: Նույն այդ մի տարում
կազմակերպվեց 120 ապրանքային կաթնատնտեսություն, 107
վոչխարաբուծական և 42 խոզաբուծական կոլտնտեսական ապ-
րանքային ֆերմա:

Համագումարը մեծ գոհունակությամբ նշում է Հայաստանի
կոմկուսի աճումը բանվորներով և բավազույն կոլտնտեսականնե-
րով (կուսակցության անդամների և թեկնածուների թիվը 1931
թ. հոկտեմբերի մեկին հասավ 20 հազարի՝ հանդեպ 1930 թ. հուն-
վարի մեկին՝ 12,3 հազարի), նրա սոցիալական կազմի բարելա-
վումը, կուսակցականների դադարախախտման քաղաքական մակար-
դակի բարձրացումը կուս. աշխատանքի վարակի բարելավումը,
բայցևիկյան ինքնաշնորհատության ծախսումը կուս. կազմա-
կերպությունների բոլոր ողջակներում, վորոնք դարձել են և՛ ա-
վելի մարտունակ, և՛ ավելի պիսիկ են մարքսիզմ-լենինիզմով,
հանուն կուսակցության հիմնական պի պայքարը շարունակելու
համար:

Աձեց նաև կուսակցության ամենամոտ ողջական լենինյան
կոմյերիտիստությունը: Ներկայումս Հայաստանի կոմյերիտական
բանակը բաղկացած է սոցիալիզմի համար պայքարող 55 հազար
յերիտասարդ մարտիկներից: Միմիայն վերջին տարում Հայաս-
տանի ԼԿՅԵՄ շարքերն է մտել 17 հազար նոր անդամ:

Սովաբացան նաև արհմիությունների շարքերը, վորոնք ներ-
կայումս ունեն ավելի քան 80 հազար անդամ՝ 1930 թ. 65 հազար
անդամի դիմաց:

Հսկայական են Հայաստանի կուս. կազմակերպության նվա-
ճումները նաև կուլտուրական շինարարության, աշխատավորնե-
րի ինտերնացիոնալ դաստիարակության, խորհրդային տպուրա-
տի վերակառուցման ու բարելավման ասպարիզում, ինքնուղիտ-
կան ճակատում մղվող պայքարի, աշխատանքի սոցիալիստական
ձևերի ծախսման, քաղաքի և գյուղի աշխատավորների նյութա-
կան-կուլտուրական մակարդակի բարելավման բնագավառում:

Միանգամայն ճիշտ և ժամանակին համարելով Համկ(բ)Կ
կենտկոմի այն ցուցումները, թե «Անդրբերկոմի և ազդային կոմ-
կուսների կենտկոմների աշխատանքում կատարվել են քաղաքական
լուրջ ռիսկներ, վորոնցից հիմնականն է գյուղացիական հարցում
կատարված սխալը», թե «Անդրբերկոմը և հանրապետությունների
կոմկուսների կենտկոմները, գզալի աշխատանք ծախսելով գյու-
ղատնտեսության վերակառուցման ասպարիզում, ընդգրկել են
աշխատանքի տալիստեղծ տեխնիկական կողմը և չեն ապահովել
գյուղացիության (չբախտ-միջակ մասսաների) քաղաքական ճիշտ
զեկավարումը» (1931 թ. հոկտեմբերի 31-ի վորոշումը) և հախա-

Նույնպես տալով այն ձեռնարկումներին, վերոնք կիրառել և և կիրառում և ՀԿ(Բ)Կ Կենտրոնական կոմիտեն վերոհիշյալ սխալ- ներն ուղղելու համար, համադրումարը դրա հետ միասին արձա- նագրում և, վոր Հայաստանի կուս. կազմակերպությունները ղեռ- քավարար աշխատանք չեն ծավալել՝ իրականացնելու պատմական այն վորոշումները, վորոնք ընդունել և մեր կուսակցության լե- նինյան շտաբը՝ ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմն Անդրկովկասի կուս. կազ- մակերպությունների գեկուցումներին առթիվ, հոկտեմբերի 31-ին: Համադրումարը յեղնելով ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմի գերեկտիվներ- րից, Հայաստանի կուս. կազմակերպությունների առաջ գնում և հետևյալ խնդիրները.

1. ԱՐԴՅՈՒՆԱՐԵՐՈՒԹԵԱՆ ՅԵՎ ԵԼԵԿՏՐԻՑԻԿԱՅԻՍՅՈՒՆԻ ՍՈՑԱԼԻԶՈՒՄ

Հնգամյակի Յ-րդ՝ վճռական տարվա արդիֆինալանները կատա- րելու համար մզվող պայքարի վորձը ցույց տվեց, վոր ընկ. Ստա- լինի վեց պայմանների բայլելիկյան իրականացման արդյունքն և արդիֆինալանների կատարումն ու գերակատարումը, ինչպես տեղի յն ունեցել մի շարք ձեռնարկություններում: Ընդհանրապե- կը, այն ձեռնարկություններում, վորտեղ մեր տնտեսական, կու- սակցական և արհմիութենական կազմակերպությունները չեն կա- րողացել վերակառուցվել, աշխատել նոր ձևով, ղեկավարել նոր ձևով, չեն ապահովել բանվորների մասսայական ծավալուն պայ- քարը մեխանիզմների դիմադրկությունը և աշխատավարձի հավա- քարեցումը վերացնելու համար, տնտեսաշխարհը և աշխատանքի սո- ցիալիստական ձևերն արմատացնելու համար, մենք ճեղքվածք- ներ ունեցանք պլանային առաջադրանքների կատարման ասպարի- ցում:

Համադրումարը չեղում և, վոր Հայաստանի սոցիալիստական արդյունաբերության հետագա ծավալման խնդիրը պահանջում և բոլոր ձեռնարկություններում այժմ կիրառվող աշխատանքի սո- ցիալիստական ձևերի հետ միասին, անհապաղ ծավալել նաև սոցմրցման արժեք բարձր ձևերը (տնտեսաշխարհային բրիգադներ, հերթափոխությունների հանդիսական պլաններ և այլն), պա- հանջում և կիրառել բայլելիկյան այնպիսի ձեռնարկումներ, վո- րոնք ապահովեն աշխատանքային կարգապահության առավելա-

զույն ամրացումը, աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը, բանու- ժի հավաքադրման լավագույն կազմակերպումը, բանվորական հին կադրերի կանոնավոր, ամենաուսուցիչ ուղտադործումը և նոր ղեկավար կադրերի պատրաստումը:

Համադրումարը հանձնարարում և ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմին, կենտ- րոնացնել Հայաստանի կուս. կազմակերպություններին ջանքերը վորակական ցուցանիշների կատարման խնդիրներին վրա (արտադ- րանքի ինքնարժեքի իջեցումը, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը, արտադրանքի վորակի բարելավումը և այլն), հիմք ընդունելով առաջնորդի վեց պայմանների կատարումը հե- տևյալ լողունքով՝ բազմապատկել բայլելիկյան գործողություն- նը բայլելիկյան վորակով:

Համադրումարը հանձնարարում և Հայաստանի Կ(Բ)Կ Կենտ- կոմին, ամեն կերպ ուժեղացնել հիմնական արդյունաբերական շի- նարարության և էլեկտրոշինարարության տեմպը, կենտրոնա- ցնելով շինարարական ուսուրթների հիմնական մասսան ամենա- կարելվոր կառուցումներում, մտցնելով անընդհատ շինարարու- թյունն ամբողջ տարվա ընթացքում, առավելագույն չափով ըն- զարձակելով տեղական շինանյութերի արտադրությունը, մեքենա- ցացնելով կառուցման աշխատանքները և այլն:

Մասնավորապես համադրումարը հանձնարարում և Կենտրո- նական կոմիտեյին.

✓ ա) Միջոցներ ձեռք առնել նշանակված ժամկետին գործար- կելու ֆինիական և Ցեմենտի գործարանները, Զորագետը, Քանա- ճեռզեսը և Ցեմենտի յերկրորդ հիդրոկայանը:

✓ բ) 1932 թվականին սկսել Գողսի-Գյումուշ հիդրոկայանի շինարարությունը, արագացնել Ալլազվերդու պղնձաձուլարանի և Ղափանի ֆլոտացիոն գործարանի կառուցումը:

գ) Ապահովել առնվազն 5000 տոնն պղնձի արտադրությունը 1932 թ.: Զեռնամուխ լինել լայն դարձացնելու լեռնահանքային արդյունաբերությունը (դուռավոր մեռաղաձուլում, մանավանդ պղինձ), ապահովել ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմի 31 թ. հոկտեմբերի 31-ի այն վորոշման կատարումը, վորը պահանջում և հիմնական վերա- կառուցման յեղնարկել ու վերադարձվորել Ղափանի և Ալլահ- վերդու պղնձահանքերը: Պղնձի ու այլ բազմամետաղների պաշա- քը ճշակելու և նոր հանքավայրեր հայտարեկելու նպատակով, ծա-

վախել յերկրաբանական-հետախուզական աշխատանքներ Հայաստանի համապատասխան չըջաններում :

դ) Ուսնողացնել գյուղական երկտրոկայանների շինարարութեան տեմպը, միջոցներ ձեռք առնելով շուտափույթ գործարկելու Մեղրու հիդրոէկայանը և ծավալելու Շաքրի ու Գեղչիքենդի կայարանների կառուցման աշխատանքները :

յե) Ընդարձակել Լենինականի ՏԼՔատիլ գործարանը, հասցնելով վերջինս նախագծված գործութեանը՝ բամբակադործութեան և շերամապահութեան, զարգացման հողի վրա :

զ) Միջոցներ ձեռք առնել ծավալելու համեմունդի արդյունաբերութիւնը, նախատեսելով մասնավորապես մի կոմբինատի և շաքարի գործարանի կառուցումը Լենինականում :

2. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻԶՈՒՄ

Կուսակցութեան հիմնական գծի կիրառումն ասպարիզեց Հայաստանի չքավոր և միջակ գյուղացիութեան հիմնական մասսաների ներգրավումը կոլտնտեսութիւնների մեջ : Հաշվետու չըջանը հարուստ և այն քաղաքացիականի պայքարով, վոր մղել են Հայաստանի կուս. կազմակերպութիւնները գյուղի սոցիալիստական վերափոխման համար, գյուղացիական մանր անհատական տնտեսութիւնները խորը, մեքենայացված, հանրայնացված տնտեսութիւնների ունեւերի վրա փոխադրելու համար : Հնգամյակի Յ-րդ վճռական տարին ավարտվեց մի շարք զգալի հաջողութիւններով, խորհտնտեսական-կոլտնտեսական շինարարութեան առաջարկով :

Դրա հետ միասին համագումարն արձանագրում է, վոր Հայաստանում մե, ինչպես և Անդրկովկասի այլ շրջաններում, ինչպես միանգամայն ճիշտ մասնանշեց Համկ(բ)Կ Կենտկոմը, կատարվել են մի շարք լուրջ քաղաքական սխալներ գյուղացիական հարցում : Չնայած, վոր Հայաստանի Կոմկուսը պայքար է ծավալել ուղղելու քաղաքական այն կողմի սխալները, վորոնք կատարվել են 1930 թ. դարձանը կոլեկտիւացման ասպարիզում, հնարած այդ պայքարում ձեռք բերված զգալի հաջողութիւններին, այնուամենայնիվ մասնանշված սխալները մինչև վերջը չեն ուղղվել : Մի շարք շրջաններում անցյալ տարի կոպիտ չտիպազանցումներ են կատարվել նաև գյուղատնտեսական ապրանքների միջոցման առաջարկով :

Այդ և մյուս սխալները, մի շարք կազմակերպութիւններին կողմից քաղաքական ճիշտ գնահատութեան բացակայութեանը գյուղացիութեան (չքավոր և միջակ մասսաների) նկատմամբ (Համկ(բ)Կ Կենտկոմի վորոշումից), ինչպես և այն պրակտիկան, վորով «կոլեկտիւացումը մի շարք շրջաններում կատարվում էր առանց բախականչափ լուրջ նախապատրաստական աշխատանքի և կազմակերպված կոլտնտեսութիւններին կազմակերպչական-տնտեսական ու քաղաքական ամրացման» (Համկ(բ)Կ Կենտկոմ), ուղտադործեցին կուլակ-դաշնակցական տարրերը՝ գյուղում իրենց ազդեցութիւնն աշխուժացնելու նպատակով (Գարալադադ, Աշտարակ, Վեդի, Այաբան) :

Համագումարը գործնականութեամբ մասնանշում է, վոր ՀԿ(բ) Կ Կենտկոմը, Համկ(բ)Կ Կենտկոմի պատմական վորոշումների հիման վրա բախվելիկյան պայքար է ծավալել կատարված սխալներն ուղղելու համար :

Համագումարը լիովին հաշմութեան է տալիս ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմի ձեռք առած միջոցներին, վճռաբար վերացնելու համար կոլտնտեսարժման ստուշիչ թվերն առանձին շրջաններին, գյուղերին և կոլտնտեսութիւններին հասցնելու պրակտիկան, կոլտնտեսարժման գնելիքնափորումն ու վարչարարութիւնը, կոլեկտիւացման ուսցրած տոկոսների հետեից ընկնելու պրակտիկան, ինչպես և տյն ձեռնարկումներին, վորոնց նպատակն է կենտրոնացնել կուս. կազմակերպութիւններին բոլոր ջանքերը սվյալ ետադում կոլտնտէրնարարութեան կարեւորագույն ու վճռական խնդրի վրա՝ կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական տնտեսական և քաղաքական ամրացման վրա :

Համագումարը հանձնարարում է Կենտրոնական Կոմիտեյին՝ գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման ասպարիզում Հայաստանի Կոմկուսի կատարած ամբողջ աշխատանքի անկշունքարը դարձնել վորակի հարցերը, կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացման, աշխատանքի բախազույն կազմակերպման, նրա արտադրականութեան առաւելագույն բարձրացման հարցերը և այդ հիման վրա ասպարիզել հիմնական բամբակադործական շրջանների կոլեկտիւացման ավարտումը հիմնականում 1932 թվականին :

Համակերպվելով նոր պայմաններին, ջանջախալած, ռակայն գեւա չվերացված կուլակութիւնն իր ամբողջ ուժով գիմադրում է

կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացմանը, ազդեցություն գործելով կոլտնտեսականների առանձին խավերի վրա, վորոնց մեջ գեուես ուժեղ են ինդիվիդուալիստական, մասնավոր սեփականատիրական հողերանության մեացորդները: Ուստի վերջնականապես ջանջախել կուլակին, վորը շարունակում է հուսահատ գլխադրություն ցույց տալ սոցիալիստական արշավին, ուժեղացնել պայքարն ինքնահոսի աջ ուղորտունիության տեսության ու պրակտիկայի դեմ, ինչպես և աջ ուղորտուն նրստներին ու կուլակին ողնող «ձախերին», «վերսիոխել կուլարն տեսական դուղացուն, վերացնել նրա ինդիվիդուալիստական հողերանությունը և դարձնել նրան սոցիալիստական հասարակության իսկական աշխատավորին» (Ստալին), այս բոլորը հանդիսանում են հայաստանի կուս. կազմակերպությունների առաջնակարգ խնդիրները:

Չարդացման տվյալ աստիճանում այդ խնդիրների հաջող լուծումը նախ և առաջ կախված է այն հաջողություններից, վորոնք ձեռք կբերենք մենք գոյություն ունեցող կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական և քաղաքական ամրացման ասպարիդում, այն պայքարից, վոր մղվում է կոլտնտեսություններում յեղած մանր բուրժուական հավասարեցման տեղեկները վերացնելու համար, հողի և մեքենաների դեմագրիկության վերացման, «ով ավելի և լավ կաշխատի, նա ավելի կստանա, ով չի աշխատի, նա վոչինչ չի ստանա» սկզբունքի, ընդ. Ստալինի 6 պայմանների իրադործման համար, լայն մասսայական-կազմակերպչական աշխատանքը սոսկ քանակական աճման հետեից ընկնելով փոխարինելու պրակտիկայի դեմ:

Այդ կապակցությամբ համագումարը 1931 թ. բամբակի կամպանիայում առաջացած ճեղքվածքի հիմնական պատճառն է համարում կուս. կազմակերպությունների միանգամայն թույլ պայքարը բամբակագործական շրջաններում գյուղատնտեսական արտադրության վորակի համար, բարձր բերքատվության համար, կոլտնտեսություններում, ՄՏԿ-ներում և խորհրտնտեսություններում աշխատանքի ճիշտ կազմակերպման, մեքենաների, լծկանների և աշխատանքային ռեսուրսների ճիշտ և ուսցիոնալ ողտագործման, մեր առաջնորդի վեց պայմանների իրականացման համար:

Ուստի համադրումարը գտնում է, վոր կուսակցություն այն ու

ռաջադրանքը, վորի համաձայն 1932 թ. բամբակի ցանքերի տարածությունն անհրաժեշտ է հասցնել 30 հազար հեկտարի, ապահովելով առավելագույն բերքատվությունը և բամբակագործական շրջաններում հիմնականում ավարտել կոլեկտիվացումը հրապարակ և հաջող իրականացնել միմիայն այն դեպքում, յեթե այդ շրջանների կուս. կազմակերպությունների աշխատանքում անհապաղ վճռական շրջադարձ ստեղծվի դեպի վորակի հարցերը, յեթե նրանց ուղադրությունը կենտրոնացվի կոլեկտիվ տնտեսությունն աշխատանքի լավագույն կազմակերպման ավելի բարձր աստիճանի հասցնելու հարցերի վրա:

Պայքար մղել վոչ միայն քանակական, այլև վորակյան ցուցանիշների համար բամբակի կամպանիայի ամբողջ շրջանում՝ սկսած նախապարտադարձական աշխատանքներից մինչև բերքահավաքը, — ահա այն հիմնական հետևությունը, վոր թիրազրում են անցյալ տարվա բամբակի կամպանիայի դասերը բամբակագործական շրջանների կուս. կազմակերպություններին: Նրանք պետք է միջոցներ ձեռք առնեն «վոչ միայն ընդարձակելու բամբակի ցանքերը, այլև վճռաբար բարելավելու մշակման վորակը և արտատանքները լավորակ սերմացու, ժամանակին կատարելու մշակումը և բեքահավաքը՝ բերքատվությունը բարձրացնելու համար, բոլոր աշխատանքներում յեթեկով կուսակցությունն այն վորոշումներից, վոր Անդրկովկասը յերկրորդ հնգամյակում պետք է դառնա ԽՍՀՄ-ի յերկրորդ հզոր բամբակագործական ռազան» (Համկ(ր)Կ ԿԳ 31 թ. հոկտեմբերի 31-ի վորոշումից):

Համագումարը համանություն է տալիս 1932 թ. գարնան դյուղատնտեսական կամպանիայի համար կենտրոնական կոմիտեի ընդունած ոլլանին, վորի համաձայն գարնանացան մշակույթների ցանքի տարածությունն անցյալ տարվա 289 հազար հեկտարից այս տարի հասցվելու յե 320.5 հազար հեկտարի, (վորոնցից տնիմիկական մշակույթների ցանքերը 35.5 հազ. հեկտարից պետք է հասցվեն 40.3) հազար հեկտարի և կերի մշակույթներին ցանքերը 21 հազար հեկտարի), հիմնադրվի (ամբողջ տարվա ընթացքում) 2300 հեկտար մրգատու այգի, 1329 հեկտար խաղողի այգի և 650 հեկտար թթի ծառ:

Համագումարը համանություն է տալիս այն ձևոնարկումներին, վոր կիրառել և կենտկամը Հայաստանում չերմադաճություն

նը, պողպատե թուղթեր և խաղողաբուծությունը գյուղացիները համար:

Յենյուով ջրային տնտեսությունը վճարար վերականգնելու անհրաժեշտությունից, համադրված զանազան արտադրությամբ և ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմին, ապահովել հետևյալ ձեռնարկումների կիրառումը:

ա) Ավարտել 1933 թվականին Ղուբրի շինարարության բոլոր աշխատանքները:

բ) Վճարար բարելավել և ռացիոնալացնել դոյուկուն ունեցող վոտոգման սխեմներ (մաքրել, կարգի բերել ջրային ուղիները, վերականգնել և մեքենայացնել ջրհանները, կազմակերպել ոգտադրած ջուրը բաց թողնելու սխեմներ և այլն):

գ) 1932 թ. սկսել Զանդիբասար-Վարդուսյի վոտոգման աշխատանքները:

դ) 1932 թ. ավարտել Մեծ Սարգսյան Կենտրոնում և վոտոգման տեխնիկական նախագծումը, արդյ թափով ավարտել յերկրորդ հնգամյակում կատարվելիք վոտոգման աշխատանքների ծրագրի կազմումը:

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի և ԽՍՀՄ-ի Ժողովրդական 31 թ. հուլիսի 30-ի վորոշումը, կուսակցությունն ուրվագծել և սոցիալիստական անասնաբուծության ծավալուն ծրագրի մոտադր ժամանակի համար, զգուշացնել, վոր անասնաբուծության սոցիալիստական հասկացությունը՝ կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների ստեղծման ու ամրացման աշխատանքը մոտ ժամանակվա համար հանդիսանում և դոյուկանտնտեսության կենտրոնական խնդիրը: Կուսակցությունը վորոշեց, վոր «1931 և 32 թվականներն անասնաբուծության դարգացման ասպարիզում պետք և հանդիսանան այնպիսի վճարական բեկման տարիներ, ինչպիսին էյին 29 և 30 թվականները սոցիալիստական հացահատիկային տնտեսություն կազմակերպելու գործում» (նույն վորոշումից):

Ամբողջ Փրոնտով հարձակման հետևանքով ե'լ այլևի սրված գտակար դային պայքարն իր ցարտուն արտահայտությունը դրոտալ նաև անասնապահության Փրոնտում: Կուսակային երեմենտները կատարի դիմադրություն են ցույց տալիս անասնաբուծության սոցիալիստական վերակառուցման գործին, վոր ամենից առաջ արտահայտվում և անասունների գիշատիչ վոչնչացման միջոցով: Դրան գլխի չափով նպաստեցին կոլտնտարժման մեջ 1929

թվականի աշնան և 1930 թվի գարնան տեղի ունեցած չափապահ-ցումներն ու հետագայում թույլ տրված սխալները դոյուկացիական հարցում, վորոնք ոգտադրվում էյին կուսակային-դաշնակցական տարրերն անասունների անխնա վոչնչացում առաջ բերելու համար: Դրա հետևանքով 1930-31 թվականին գլխի չափով պակասեց անասունների թիվը և շարունակվում և պակասել և մինչև այժմ:

Համադրված և զանազան արտադրությամբ և Կենտկոմին, մորիլիպացիայի յենթարկել դոյուկում կուսակցության և կոլտնտեսականների բոլոր ուժերը և լայն պայքար ծավալել անասունների գիշատիչ վոչնչացման դեմ և սոցիալիստական վերակառուցման յենթարկելով անասնաբուծությունը, ռացիոնալ կերպով լուծելով կերի բաղալի հարցը, 1932 թ. վճարական բեկում ստեղծել անասունների հիմնական հոտի վերականգնման ու նրա քանակական ու վորակական գարգացման ասպարիզում:

Համադրված արձանագրում և, վոր անցյալ 1931 թվականի մի շարք հաջողություններ տվեց սոցիալիստական անասնաբուծության ամման առպարիզում նաև Հայաստանում: Սակայն դրա հետ միասին համադրված մատնանում և, վոր անասնաբուծության սոցիալիստական վերակառուցման ասպարիզում մեր ձեռք բերած այդ հաջողությունները չափազանց անբավարար են և սոցիալիստական անասնաբուծության քանակական նվաճումներից խոշոր չափով հետ են մնում վորակական ցուցանիշները:

Անասնաբուծական խորհտնտեսություններում և կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներում չափազանց ցածր և աշխատանքի արտադրականությունը, ցածր և կովերի կաթնատվությունը, բարձր և անստույգ կովերի տոկոսը, վատ հիմքերի վրա յեն գրված անասունների խնամքը և նրանց ռացիոնալ կերակրումը: Այդ բոլորի պատճառն և այն, վոր աշխատանքի ճիշտ կազմակերպման տարրերը՝ իրական գործավարձի արժատացումը, ամենորյա ճիշտ հաշվառման կազմակերպումը, դիմադրություն և հավասարեցման վերացումը և այլն, առայժմ դեռ բավարար չափով չեն կիրառվում մեր սոցիալիստական անասնաբուծության մեջ: Ահա թե ինչու վճարական նշանակություն և ստանում անձնական պատասխանատվությունն ու կոլտնտեսականների և խորհտնտ. բան-վորների շահադրդվածությունը՝ արտադրանքն ավելացնելու և նրա վորակը բարձրացնելու նկատմամբ, վորը պետք և կատարվի

աշխատանքի միջոց կազմակերպմամբ՝ ընկ. Ստալինի վեց պայ-
մանների հիման վրա, վճարար վերացնելով այն պրակտիկան,
վորով աշխատողներում արձանագրվում են կոլեկտիվիստների
աշխատողները միմիային նրանց սպասարկած անասունների թվի հա-
մաձայն, առանց հաշվի առնելու տնայտի ցուցանիշներ, ինչպիսի-
սիք են կթելու մաքրությունն ու վորակը, անասունների խնամքի
վորակը, կերի մոխուրը և այլն:

Համադրումարը հանձնարարում է կենտրոնական կոմիտեյին,
մորիլ-գյուղային յենթարկել կուսակցության բոլոր ուժերը, ան-
հապաղ ամենայնոգություն մարտական աշխատանք ծավալել պայ-
մաններ նախապատրաստելու 1932 թվականին սոցիալիստական
անասնաբուծության կերի բաղան առավելագույն չափով բնդար-
ձակելու համար, միաժամանակ ձեռք առնելով միջոցներ ապա-
հովելու առկա պաշարի խնայողարար և ուղիղնալ մոխուրը:

Կերի հաստատուն բաղա ստեղծելը կարևորագույն պայման է
պայքար մղելու բարձր կաթնատվության և անասունների ծննդա-
բերության համար, արտադրանքի բարձր վորակի և առավելա-
գույն ապրանքանության համար:

Խոշոր որբնակելի սոցիալիստական խորհրդային ու կոլեկտիվ
անասնաբուծական տնտեսությունների կազմակերպման միջոցով,
անասնաբուծական պրոբլեմը լուծելու խնդիրը Հայաստանի բայ-
ջելիկների աշխատանքի առանցքն է կազմելու:

3. ՅԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԱՍՊԱՐԻՉՈՒՄ

Համադրումարն արձանագրում է, վոր յերկաթուղային տը-
րանսպորտի աշխատանքում գոյություն ունեն շատ լուրջ թերու-
թյուններ, վորոնք դանդաղեցնում են ժողովրդական տնտեսու-
թյան պլանի հաջող կատարումը: Անդրկովկասյան յերկաթուղի-
ների 4-րդ չրջանի անրափարար աշխատանքը մեծ խափանումներ է
ստեղծում շինանյութերի, արդյունաբերական ապրանքների, հա-
ցի, հումքի և այլ մթերքների հարաճուն մասսայի փոխադրման
բնագավառում և դրանով իսկ փեցնում է սոցիալիստական շի-
նարարության այս կամ այն ճակատամասի նորմալ աշխատանքը:

Հայաստանի տերրիտորիայում յերկաթուղային տրանսպորտի

հետ մշակր նախ և առաջ բացատրվում է նրանով, վոր յերկաթու-
ղու կուսակցական, արհմիութենական կազմակերպությունները և
վարչությունը թույլ են պայքարում ՀամԿ(Բ)Կ. Կենտկոմի հոկ-
տեմբերյան պլանումի յերկաթուղային տրանսպորտին վերաբերյալ
վորոշումներն իրականացնելու և ընկ. Ստալինի վեց պայմանները
կենսագործելու համար:

Դիմադրվումն ու անպատասխանատվությունը դեպոյում,
նորոգման արհեստանոցներում, շոգեկառքի վրա, կայարաններում
և տրանսպորտի այլ ողակներում, թերություններ, վորոնք մին-
չև այժմ ել չարունակվում են հարվածներ հասցնել յերկաթուղա-
յին տնտեսությանը, դուգերի օբստեմատիկ վիժեցումները, աչ-
խատավարձի դեռևս չվերացված հավասարեցումը, տնտեսաշար-
կի ձևական կիրառումը, տրանսպորտի ապարատի առանձին ողակ-
ներում գոյություն ունեցող բուրժուական տենդենցները, վորոնք
գարտահայտվում են աչքակապության փաստերով, նորոգման վատ
վորակը և այլն, — ահա այն հիմնական թերությունները, վոր-
ոնց արագ վերացումը բայլչևիկյան մարտական խնդիրն է վոր
միայն տրանսպորտի բոլոր բանվորների ու բոլոր կազմակերպու-
թյունների, այլև Հայաստանի ամբողջ կուս. կազմակերպության
համար:

Համադրումարը հանձնարարում է ՀԿ(Բ)Կ կենտրոնական կու-
միտեյին յերկելով այն խնդրից, վոր անհրաժեշտ և հենց ամենա-
մոտ ժամանակում վճարար բարձրացնել յերկաթուղային տրանս-
պորտն այն մակարդակին, վորը պահանջում են ժողովրդական
տնտեսության հետագա դարգացման շահերը, արմատական բե-
կում ստեղծել կուսակցական կազմակերպությունների աշխատան-
քում, միջոցներ ձեռք առնել փոխադրելու կուսակցական մասսա-
յական աշխատանքի ծանրության կենտրոնը ստորին ողակը (ցեխ,
բրիզա), աշխուժացնելու և ամրացնելու կուսակցական ստորին
միավորները՝ բջիջները, խմբակները, ողակները:

Համադրումարը յերկաթուղային կուսակազմակերպության մու-
տադա չրջանի հիմնական խնդիրն է համարում՝ կատարելապես
վերացնել տրանսպորտում գոյություն ունեցող բոլոր թերու-
թյուններն ու հիվանդատ յերևույթները, իրապես արմատացնել
տնտեսաշարկը վերևից մինչև վ ներքև, հաստատել ամուր կարգա-
պահություն, միջոցներ ձեռք առնել, վոր տրանսպորտում մաս-

սաները տիրապետեն տեխնիկային, կարգավորել աշխատանքի կազմակերպումը, անողոք պայքար մղել տրանսպորտային ապահովման աշխատանքում տիրող անշարժության ու բյուրոկրատիզմի դեմ, մոբիլիզացիայի յենթարկել կուսակցական ու անկուսակցական յերկաթուղայինների ամբողջ մասնային՝ կատարելու ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի հոկտեմբերյան պլենումի ղերեկտիվները, ընկ. Ստալինի 6 պայմանները և ՀամԿ(բ)Կ Անդրերկրմի ու ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմի տրանսպորտին վերաբերյալ վորոշումները:

Տնտեսական-քաղաքական հսկայական նշանակութուն տալով Յերևան-Աղստաֆա յերկաթուղու կառուցմանը, հանձնարարել Կենտկոմին՝ արագացնել վերոհիշյալ ղծի կառուցման հարցի լուծումը:

4. ԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԵՐՏՈՒՄ

Համագումարը խոշոր նվաճումներ և մասնանշում ժողովրդական լուսավորության ասպարիզում: Հաշվետու չրջանում հիմնականում կենտրոնացվեց ընդհանուր ուսուցումը, ուժեղացավ տեխնիկականների և տեխնիկական ԲՈՒՀ-երի ու ընդհանուր ԲՈՒՀ-երի պրոլետարական կազմը: Դպրոցի «մահացման» հակադեմոնստիտեթյան դեմ և հին բուրժուական դպրոցին վերադառնալու տենդենցների դեմ մղվող պայքարն զգալի արդյունք տվեց՝ տարրական և միջնակարգ դպրոցը ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի հոկտեմբերի 5-ի պատմական վորոշման վորով վերակազմելու ասպարիզում: Սակայն Համագումարը արձանագրում և, վոր Հայաստանում կուլտուրական չինարարության տեմպը դեռևս հետ և մնում սոցիալիստական չինարարության ընդհանուր տեմպից և բանվորների, կոլտնտեսական ու աշխատավոր մասնանների բուռն թափով աճող կուլտուրական պահանջներից: Ժողովրդական կրթության ասպարիզում մեր մասնանշում նվաճումները ընդորշվում են առավելապես բանակական ցուցանիշներով: Դասավանդման վորակը և ուսումնական գործի գրվածքը դեռևս չառ բացեր ունեն:

Յենեկով վերոհիշյալից, համագումարն անհրաժեշտ և համարում.

1. 1932 թ. յախ ծավալել դպրոցական չինարարությունն ախ հաշվով, վոր 1932/33 ուսումնական տարում տարրական և միջնա-

կարգ դպրոցները մեծագույն չափով ապահովման լինեն պոլիտեխնիկական դպրոցին համապատասխանող չենքերով:

2. Համագումարը վորոշ հաջողություններ գտնելով դպրոցի պոլիտեխնիկացման ասպարիզում, անհրաժեշտ և համարում չեշտել, վոր գործարաններ, խորհանտեսություններ, ՄՏԿ-ներ և կոլտնտեսություններ բավարարողու ղնություն չեն ցույց տալիս դպրոցի պոլիտեխնիկացման գործին: Համագումարը պահանջում և ուժեղացնել արդյունարերական, խորհանտեսական և կոլտնտեսական կազմակերպությունների ու մեքենատրակտորային կայանների ողնությունն ալդ գործին:

3. Համագումարը արձանագրելով, վոր մասնայական ուսուցչության մեջ անբավարար և կուսակցական և կոմյերիտական յաւվր, հանձնարարում և Կենտկոմին՝ ուժեղացնել տարրական և միջնակարգ դպրոցները պատրաստված կոմունիստներով և կոմյերիտականներով:

4. Մասնանշելով լուսավորության գործի վորոշ բարելաւումը աղգային վորքրամասնությունների չրջաններում, համագումարը ընդդնում և, վոր ախնումենայնիւ ախ դեռևս գտնվում և չափաղանց անբավարար գրության մեջ: Համագումարը համանություն տալով Կենտրոնական Կոմիտեի ձևոք առած միջոցառումներին, միաժամանակ անհրաժեշտ և համարում ալելի սրել կուսակցական կազմակերպությունների ուչադրությունը աղգային վորքրամասնությունների չրջաններում կուլտուրական հեղափոխության, հատկապես դպրոցական չինարարության վրա: Համագումարը ընդդնելով, վոր աղգային վորքրամասնությունների կուլտուրական ասպարիզում կադրերի մեծ կարիք ունի, հանձնարարում և Կենտկոմին, անհրաժեշտ ձևանարկումներով բարձրացնել գոլություն ունեցող կադրերի վորակը և ուժեղացնել աղգային վորքրամասնությունների չրջանները նոր կադրերով:

5. Գտնելով, վոր 1932 թ. անդրադիտության վերացումը հանդիսանում և քաղաքական և կուլտուրական կարեորագույն յարմողիք, — համագումարը հրավիրում և բոլոր կուսակցական, կոմյերիտական, կրթական, արհմիութենական, տնտեսական և հասարակական կազմակերպությունների յուրջ ուչադրությունը, պայքարել ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի հոկտեմբերի 31-ի՝ Հայաստանում 1932

Թվականին անդրադրուելով լիովին վերացնելու մասին վո-
րոշումն՝ իրականացնելու համար:

6. Գտնելով, վոր պրոլետարական արվեստը հանդիսանում է
կարևորագույն գործիք բանվորական և աշխատավոր մասսաների
ու աճող սերնդի կոմունիստական դաստիարակության ասպա-
րիկում, համապատասխան արձանագրում է, վոր մասսայական ար-
վեստի զանազան ճյուղեր, ինչպես՝ կինոն, դրամատիկայի թատեր-
քաժառանգությունը, իրենց արտադրանքներում լիովին չեն արտացո-
լում բանվորական ու կոլտնտեսական մասսաների մեծ խանդավա-
ռությունը, չեն տալիս մեր հոյակապ շինարարության պատկերը
և բավարար չափով չեն ծառայում սոցիալիզմի համար մղվող
պայքարի ու աշխատանքի կազմակերպմանը: Համապատասխան
հանձնարարում է կենտկոմին՝ ամրացնել արվեստի ճակատը լավա-
զույն ղեկավար կադրերով: Արվեստի զանազան բնագավառները
մասսաներին ավելի մոտեցնելու նպատակով համապատասխան
ժեշտ է համարում 1932 թ. Հայաստանի զանազան շրջաններում և
կենտրոններում սկսել սոցիալիստական կուլտուրայի տների կառու-
ցումը, կենտրոնացնելով այդ տներում թատրոնները, կինոները,
յերաժշտական կազմակերպությունները և դրադարանները, վոր-
պեսիկայի այդ կազմակերպություններն սպասարկեն վոչ միայն շրջ-
նային կենտրոնները, այլ և տվյալ շրջանի բոլոր գյուղերը:

7. Մատնանշելով, վոր Հայաստանի աշխատավորների կուլ-
տուրական կենցաղային հետամնացություն վերացման տեմպը հետ
և մնում սոցիալիստական շինարարության տեմպից, համապա-
տասխան հանձնարարում է ՀԿ(Բ)Կ. կենտկոմին, անմիջապես վճա-
րահան րեկում օտեղծել մասսաների կուլտուրական սպասարկման
ասպարիկում, նպատակ դնելով իրականացնել հետևյալ ձևերով-
կումները, վորպես ստաճակարգ խնդիրներ.

ա) Ամեն կերպ զարգացնել կուլտուրական-կենցաղային շինա-
րարությունը, (ակումբներ, խրճիթ-թնթիքներ, հիփանդա-
նոցներ, դիսպանսարներ, մանկական հաստատություններ, ուս-
ղիտֆիկացիա, ճաշարաններ և այլն), յեյնելով այն հանգաման-
քից, վոր անհրաժեշտ է նախ և առաջ բարելավել բանվորական
կենտրոնների, տեխնիկական մշակույթների շրջաններում և ամե-
նից հետամնաց ազգային փոքրամասնությունների շրջաններում
կուլտուրական կենցաղային սպասարկումը:

բ) Լրիվ իրականացնել ՀԿ(Բ)Կ. կենտկոմի 1931 թ. գեկտեմ-
բերի 22-ի վորոշումը, Յերեանի ու Լենինականի քաղաքային տրե-
ստեություն զարգացման պլանի մասին:

գ) Վճարար բարելավել պարենամթերքի և արդյունաբերա-
կան ապրանքների հայթաթումը ազգաբնակչությանը: Այդ նպա-
տակով մանրածախ առևտուր ծավալել թեթև արդյունաբերու-
թյան, սնանկարտոճական կոոպերացիայի, Մատթղկոմատի ճյու-
ղային միավորումների գծով, ինչպես և կոլտնտեսությունների ու
խորհրդակցությունների առևտուրը և դրանի տարանջային ֆոն-
դերի լրացուցիչ աղբյուրներ:

5. ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՐԱՑՈՒՄԸ

Համապատասխան զոհունակություն մատնանշում է, վոր Հա-
յաստանի կոմկուսը՝ գաղափարականորեն և քաղաքականապես
աճած և ամրացած կուսակցության հիմնական գծի համար մրդ-
վող պայքարում, հնդամյակի վերջին տարին թեկնոթեց ավելի
ղինված սոցիալիզմի հետադա մարտերի համար:

Հաշվետու շրջանում Հայաստանի կոմկուսը, կենտրոնական
կոմիտեյի անմիջական ղեկավարությամբ վճարար մարտնչել է
սոցիալիստական շինարարության բայլչիկյան տեմպի համար,
Անդրֆեդերացիան ամրացնելու համար, կուսակցական շարքերի
միասնության ու համախմբվածության համար: Նա Գալափիչ
հարված և հասցրել դաշնակիցին, կոնդրատեյականությունը,
նացիոնալ-ուկրնիզմին, անսկզբունք խմբակայնությունը, նեխված
լիբերալիզմին և կուսակցության գծից կատարված բոլոր թե-
քումներին:

Դրա հետ միաժամանակ, գտնելով, վոր Հայաստանի կուս-
կազմակերպություններում գաղափարական-քաղաքական աշխա-
տանքի միճակը գեո անբավարար է, վորի մասին վիպում են մեղ
մոտ գործված մի շարք լուրջ քաղաքական սխալներ և յեյնելով
սոցիալիստական շինարարության հետադա խնդիրներից, վո-
րոնք ավելի բարձր պահանջներ են առաջադրում մեր ամբողջ կուս-
կազմակերպությանը, համապատասխան հանձնարարում է կենտրո-
նական կոմիտեյին, լայն և խորացրած աշխատանք ծավալել բարձ-
րացնելու կոմկուսի շարքերի գաղափարական-քաղաքական մա-
կարդակը, կուսակցության անդամների և թեկնածուների մարք-

սխտական—լենինյան դաստիարակութեան հիման վրա, ել ամենի ծավալելով պրոլետարական ինքնաբերականությունը, անողոր պայքար մղելով իդեոլոգիական ճակատում, կուսակցության զմեջ կատարվող ամեն տեսակ թեքումների դեմ:

Համագումարը մտնանում է Համկ(բ)կ. Անդրյերկոմի և Հանրապետությունների կոմկուսների կենտրոնական կոմիտեների կողմից լենինյան աղգային քաղաքականության կիրառման մեջ կատարած սխալները, վորոնք ինչպես միանգամայն ճիշտ մատնա- նշեց Համկ(բ)կ. կենտկոմը, արտահայտվեցին նրանով, վոր «չա- փազանց մեծ կենտրոնացում է ստեղծվել Անդրկովկասի տնտեսա- կան ու կուլտուրական չինարարության ղեկավարման մեջ, Համ. կ(բ)կ. կենտկոմի գերեկտիվների համաձայն ապահովված չի յե- ղել ԱՍՖՍՀ-ի հանրապետությունների լայն ինքնադրժունեկու- թյան և տնտեսական նախաձեռնության ծավալումը», համագու- մարը հանձնարարում է Հայաստանի կ(բ)կ. կենտկոմին՝ անողոր պայքար ծավալել թե գոյափոր փառնող մեծապետական շովինիզ- մի կրողների դեմ, վորոնք վորձում են դիմադուրկ դարձնել, վե- րացնել Անդրֆեդերացիայի մեջ մտնող հանրապետությունները, և թե տեղական նացիոնալիզմի կրողների դեմ վորոնք ձգտում են վիժեցնել ԱՍՖՍՀ-ում ապրող զանազան աղգությունների աշ- խատափոր մաստանների ինտերնացիոնալ համալ-մրվածությունը և թուլաղնել Անդրֆեդերացիան՝ հոգուտ բուրժուալան նացիոնա- լիզմի: Բայց չեկիորեն ուղղելով Համկ(բ)կ. կենտկոմի հայտարե- րած Անդրկովկասում աղգային հարցում կատարված սխալները և կենսագործելով Անդրյերկոմի նոր ղեկավարության ձեռնար- կումներն աղ սխալներն ուղղելու համար, չարոնակել բայլի- կորեն ամբացնել Անդրֆեդերացիայի տնտեսական քաղաքական զորությունը, հանրապետությունների ինքնադրժունեկության և տնտեսական նախաձեռնության բաղձակողմանի զարգացման հի- ման վրա:

Համագումարը հրավիրում է Հայաստանի ամբողջ կուսակաղ- մակերպության ուղադրությունն այն հանգամանքի վրա, վոր ան- հրաժեշտ է սրել կուսակցության զգոնությունը դեպի տրոցկիս- տական մաքսանենդությունը և նեխված լիբերալիզմը բայլիկյան աշխատանքի բոլոր ճակատներում, դաստիարակել մաստաներին բայլիկիզմի պատմությունը, —սրանք հանդիսանում են մեր հետա-

գա հաղթանակների կարևորագույն պայմանը: Հկ(բ)կ Ցորդ համա- գումարը հանձնարարում է Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի և բո- լոր կուս. կաղմակերպություններին՝ ել ամենի ուժեղացնել մեր սխտեմատիկ պայքարը Դաշնակցության, վորպես հայկական բուրժուազիայի Փաշիստական կուսակցության դեմ, մեր- կացնելով և վճռարար ջախջախելով այն բոլոր նացիոնալ- ոսյորտունիստական վորձերը, վորոնց նպատակն է այս կամ այն ճանաղարհով մաքսանենդորեն անցկացնել պատմության, գրակա- նություն, գրականագիտության, կինոյի և այլ բնագաղաղները, Դաշնակցության սոցիալական եյուրթյան, նացիոնալ-ոսյորտունիս- տական դնահատականը, ինչպես և Հկ(բ)կ. պատմությունը կեղ- ծելու վորձերը, —մի կուսակցության, վորը ծնվել է ամբացել և բուրժուալիայի իդեոլոգիայի դեմ մղվող պայքարում, աղգայնա ան իդեոլոգիայի, նրա արտահայտության բոլոր ձևերի (դաշնակիզմ, հեշակիզմ, ումկաղարներ, սոցեկիզմ և այլն) դեմ մղվող պայ- քարում: Ուժեղացնել կուսակցական ղեկավարությունը նոր հիմ- նված մարքսիզմ-լենինիզմի ինտալտուտի նկատմամբ, վորը կոչ- ված է այլ խնդիրների հետ միասին մարքսիստորեն-լենինարար մշակել Հայաստանի կոմկուսի պատմությունը, բայլիկիկներին, բանվորներին և աշխատափոր զյուղացիության պայքարը հայկա- կան նացիոնալիզմի քաղաքական կուսակցությունների՝ դաշնակ- ների, ումկաղարների ու հեշակյանների դեմ: Համագումարը հանձնարարում է կենտկոմին, կուսպատի աշխատանքը բարձրաց- նել կուսակցության ու բանվոր դասակարգի մարտական խնդիր- ների մակարդակին և առաջին հերթին կենսագործել Հայաստանի կոմկուսի ու քաղաքացիական պատերաղմի պատմության հրատա- րակումը, գործարանների պատմության հրատարակումը՝ Համ. կ(բ)կ. կենտկոմի վորոշումների հիման վրա:

Կուսակցականներին մարքսիզմ-լենինիզմի ամենաբարդ պրո- լեմների բմրոնման աստիճանը հասցնելու խնդիրը պահանջում է ուժեղ պայքար մղել մեր չարբերում նկատվող գործումայության դեմ, տեսության դերի թերաղնահատման դեմ: Պրակտիկների ձգտումը՝ յերես դարձնել տեսությունից, հակասում է լենինիզմի ամբողջ վույսն և հղի յե մեծ փառնող վորձի հոտարք (Ստալին): Մյուս կողմից անհրաժեշտ է անդուլ պայքար մղել տեսությունը

պրտակտիկայից մեկուսացնելու դեմ, մարքայատանիան լինինյան դատա-
տիարակութեան խնդիրները սխալաստիկաբար պրոպետաների հե-
ղափոխական պայքարից անջատելու դեմ:

Համադումարը հանձնարարում է Հայաստանի Կ. (բ) Կ. Կենտ-
կոմիտե՝ ամենամոտիկ ամիսների ընթացքում կուս. լուսավորութեան
ցանցում ընդդէրդիլ կուսակցութեան բոլոր անդամներին և թեկնա-
ծուներին:

Միանգամայն ճիշտ համարելով ՀամԿ (բ) Կ Կ կատանանշումը
Ա. Ս. Ֆ. Ն. -ի, այդ թվում նաև Հայաստանի գյուղական կազմա-
կերպութունների ծայր աստիճան թույլ լինելու, նրանց խճող-
ված լինելու և նրանցում վարչարարութեան ու խեղաթուրումնե-
րի տարրերի լայն ծավալված լինելու վերաբերյալ, — համադումար-
ը պահանջում է գյուղական կուսակցական ակտիվի քաղաքական դրու-
գիտութեան բարձրացման, գյուղում մարտունակ, քաղաքականա-
պես կոփված, ամուր բջիջներ ստեղծելու, գյուղական կոմունիստ-
ներին մեր զարգացման նոր ետապի պահանջների մակարդակին
բարձրացնելու աշխատանքը կենտրոնական և ամենաակտուալ խըն-
դիր և Հայաստանի ամբողջ կուս. կազմակերպութեան համար:

Ընդամին համադումարը հատուկ ուշադրութեան և հրավիրում
Հայաստանի կուս. կազմակերպութունների աշխատանքի թույլ
լինելու վրա. չքափորների և բատրակութեան չըջանում, մասա-
յական կազմակերպչական-քաղաքական աշխատանքի թույլ լինե-
լու վրա՝ գյուղում, վերջինս մերկ վարչարարութեամբ փոխարինե-
լու յերևույթի վրա: Գյուղի կուս. աշխատանքում տեղի ունեցած
վերահիշյալ թերութեանների վնասնական վերացումը, — թերու-
թյուններ, վոր ոգտագործում են դաշնակներն ու կուլակութեան
նր՝ աշխուժացնելու իրենց աղգեցութեանը գյուղում, — հանդիսա-
նում են Հայաստանի բոլոր կուս. կազմակերպութունների հա-
մար առաջնահերթ խնդիր:

Նոր խնդիրները նոր, ել ավելի բարդ անելիքներ են դնում
կուսակցութեան անմիջական ոգնական — լինինյան կոմյերիտմիու-
թեան առաջ: Կոմյերիտմիութեան համար կենտրոնական խնդիր
տվյալ ետապում հանդիսանում է նրա փող աշխատանքի փորակի
բարձրացումը: Այս հանգամանքը պահանջում է արժատնայեա բա-
րեյակի կուսակցական ղեկավարութեանը կոմյերիտմիութեան
նկատմամբ, ավելի հոգ տանել կոմյերիտականների քաղաքական

գաւտիարակութեան մասին դատարարակելով նրանց բայլընդկյան
անհաշտութեան վորով թերիայում և պրակտիկայում՝ ուղորտու-
նիքմի և նեխված լիբերալիզմի առնե տեւակ արտահայտութեան-
ների դեմ:

Մատնանշելով կանանց չըջանում կատարվող աշխատանքի
թուլութեանը, համադումարը հանձնարարում է կենտկոմին. ուժե-
ղացնել աշխատավոր կանանց կուլտուր-լուսավորական, կենցա-
ղային և քաղաքական դատարարակութեանը, նրանց արդյունարե-
րութեան ներդրակելու և նրանց մասնակցութեանը սոցիալիստա-
կան շինարարութեան մեջ ակտիվացնելու աշխատանքը:

Ամբողջ կուս. կազմակերպութեան հատուկ ուշադրութեանը
համադումարը հրավիրում է այն բանի վրա, վոր անհրաժեշտ է
առաջ բերել չեշտակի բեկում աղգային փոքրամասնութեանների
կուլտուր-կենցաղային սպասարկման, կուսակցական, խորհրդա-
յին աղարատի աշխատանքը աղգային փոքրամասնութեանների
չըջանում լավացնելու և աղգային փոքրամասնութեաններից կու-
սակցական ու խորհրդային կադրեր ստեղծելու գործում:

Անբավարար համարելով արհմիութեանների աշխատանքի վե-
րակառուցման ասպարիզում ձեռք բերված հաջողութեանները՝
նրանց աշխատանքի, վորակի բարձրացնելը և դրա հետեւեցով աշ-
խատանքի սոցիալիստական ձեերի ծավալելը, համադումարն ամ-
բողջ կուս. կազմակերպութեան ուշադրութեանն է հրավիրում
արհմիութեանների նկատմամբ կուս. ղեկավարութեանն ուժեղաց-
նելու, արհմիութեանների աշխատանքների վնասնական վերակա-
ռուցման վրա, վորպեսզի նրանք սոցմրցութեան և հարվածայնու-
թեան բարձր ձեերը լայնորեն արժատավորելու հիման վրա ավելի
լավ կազմակերպեն մասսաների պայքարը հանում արդֆինպլան-
ների իրագործման, հանում արտադրանքի վորակի, հանում գյու-
ղատնտեսական կամպանիաների պլանների իրագործման, հանում
բարձր բերքատվութեան, արտադրանքի ինքնարժեքի իջեցման,
հանում ժողովրդատնտեսական պլանի բոլոր առաջադրանքների
իրականացման:

1930 թվին գավառները վերացնելու և կուսակցական-խորհրդ-
ղային աշխատանքի ծանրութեան կենտրոնը չըջան փոխադրելու
հետեւեցով, վերջինիս դերը սոցիալիստական շինարարութեան
ասպարիզում խոշոր չափով բարձրացել է, կուսակցական և խոր-

հրդալին ապարատը մոտեցել է մասսաներին, գյուղին և կոլտըն-տեսություններին, ուժեղացել է գյուղխորհուրդների գերը:

Փոփոխություններ են տեղի ունեցել նաև հանրապետական մարմինների կողմից չըջաններին ղեկավարելու և չըջանային մար-մինների կողմից գյուղական կազմակերպություններին ղեկավա-րելու գործում, այն իմաստով, վոր այդ ղեկավարությունն ավելի-յն կոնկրետացվել ու շերտավորվել:

Սակայն արձանագրելով այն հանգամանքը, վոր կուսակցա-կան-խորհրդային մարմինների վերոհիշյալ վերակառուցման հե-տևանքով ստեղծված հնարավորությունները ղեռնա բախականա-չափ շեն ողտագործվել այն իմաստով, վոր գյուղի աշխատողը մասսաներն ավելի լայն չափով ներգրավվեն խորհուրդների ամե-նորյա աշխատանքի սպառնալից, ավելի ակտիվ մասնակցեն գյուղ-ղական կուս. բջիջները և գյուղխորհուրդները գյուղում մղվող տնտեսա-քաղաքական կամպանիաներին, ավելի լայն աշխատանք կատարեն կուսակցական-խորհրդային ստորին կազմակերպու-թյունները մասսաներին կուլտուր-կենցաղային սպասարկման առ-պարիպում և այլն, — համագումարը հանձնարարում է Հայաստանի Կ(Բ)Կ կենտկոմին՝ կենտրոնացնել բոլոր կուսակցական-խորհրդա-յին կազմակերպությունների ուղադրությունն այն բանի վրա, վորպեսզի վճռարար բարձրագույն գյուղբջիջների և գյուղխոր-հրդների գերը գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակա-ռուցման, կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական-քաղաքական ամբաստնության վրա, գյուղի աշխատողների կուլ-տուր-կենցաղային պայմանների բարելավման վրա, միաժամանակ ապահովելով վերադաս կազմակերպությունների ավելի կոնկրետ ու շերտավորված ղեկավարությունը չըջանների և գյուղերի նկատ-մամբ և ստորին կուսակցական խորհրդային կազմակերպություն-ների վճռական չըջադարձը ղեկի արտադրության հարցերը, դե-սպի մասսաների կուլտուր-կենցաղային սպասարկման հարցերը, ղեկի ներքին տնտեսության առավելագույն մոբիլիզացիայի հար-ցերը, կազմակերպելով աշխատավորների մասսայական մասնակե-ցությունը գյուղում կատարվող սոցիալիստական շինարարության բոլոր բնագավառներում:

Համագումարն անդրդիվիորեն համոզված է, վոր Հայաս-տանի բայելեիկներն ել ավելի սեղմ համախմբվելով Համ.Կ.(Բ)Կ.

Սնդրյերկոմի և ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի բայելեիկյան ղեկավարության չորհրդ, Համ.Կ.(Բ)Կ. Լենինյան զբոյի չորհրդ, վճռարար ու միջև վերը ուղղելով թույլ տված սխալները՝ Համ.Կ.(Բ)Կ. կենտկոմի բոլոր ղեկավարիմների և կուսակցության առաջնորդ բնկ. Ստալինի ցուցումների անպայման իրադրոժման հիման վրա, կազմակերպե-լով ու գլխավորելով բանվորական, կոլտնտեսական և չքավոր-մի-ջակ մասսաների աշխատանքային խանդավառությունն ու վարելով ել ավելի ուժեղ և ծավալուն պայքար այդ ուղղությունից, վորպես տվյալ ետապի գլխավոր վտանգի, ընդդեմ «ձախ» խեղաթյուրում-ների, ընդդեմ մեծապիտական չովինիզմի, վոր գլխավոր վտանգ և կուսակցության մեջ աղդային հարցում և ընդդեմ տեղական նա-ցիոնալիզմի, արմատախիլ անելով խմբակախության և առաման-չէինայի ամեն տեսակ մնացորդները, բարձրացնելով վորդ կազ-մակերպության դադափարական-քաղաքական մակարդակը, ել ավելի ամրացնելով բայելեիկյան կարգապահությունը և ել ավե-լի ծավալելով բայելեիկյան ինքնարննողատուությունը ձեռք կրե-րեն նորանոր հաղթանակներ սոցիալիստական շինարարության բոլոր բնագավառներում:

ՀԱՅԿՍՏԱՆԻ Կ (Բ) Կ VII ՀԻՄՆԱԳՈՒՄՈՐԻ ԲՆԵ-2ԵՎԸ ԿՎԶ ԲԳՏ ԳՈՐԾՈՒՆԵՑՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Կ (Բ) Կ Զ-րդ համագումարը հավանություն է տալիս ԿՎԶ—ԲԳՏ քաղաքական գծին և բավարար է համարում նրա պրակտիկ աշխատանքը:

ՀՈՒՆԶ ինդուստրացման, ծավալուն սոցիալիստական հարձակ-ման ֆրոնտում Հայաստանի Կ (Բ) Կ հաջողությունները նվաճ-վել են կուսակցության գլխավոր գծի համար, այն է «ձախ» ու պորտուգիստների գեմ, ամեն տեսակ հաշտվողականների գեմ մղված պայքարում:

ԿՎԶ վճռարար պաշտպանել է կուսակցության չարքերի լե-նինյան միասնությունը, հարվածելով կուսակցության յեթ-կաթյա կարգապահության խախտման ամեն տեսակ փորձերը, կազմակերպելով պայքար վոչ միայն ընդդեմ կուսակ-ցության գլխավոր գծից թերամեների ամեն տեսակ ար-տահայտությունների, այլև ընդդեմ անսկզբունք խմբակայնու-թյան և առամանչէինայի տարրերի:

Համագումարն արձանագրում է, Վոր Հայաստանի Կ (բ) Կ կենտրոնի կողմից սոցիալիստական շինարարության ասպարեզում կատարած ամբողջ աշխատանքում ԿՎՀ-ԲԳՏ ապահովել և կուսակցության կիրառած բույլեկիշան տեմպերը և կուսակցական գրույթներին ճիշտ կիրառումը: Միաժամանակ, Համագումարը մատնանշում է, Վոր ԿՎՀ-ԲԳՏ-ն և ՎՀ-ԲԳՏ մարմինները տեղերում չկարողացան փամանակին կանխել գյուղացիական հալածում թույլ տրված կողմի սխալները, Վոր մատնանշված են Համ. Կ (բ) Կ Կ բանաձևում, վոչ բավարար վճռականությունը են պայքարել կուսակցության գլխավոր դժի առանձին աղավաղումների դեմ միջերումների, կոլտնտեսական շարժման և այլ ասպարիդներում, Վոր թույլ ելին տրվել շրջանային առանձին մարմինների և գյուղական կազմակերպությունների կողմից, Վոր բավարար չափով չեն անդրադարձել հիվանդանոցին յերևույթներին և այլասերման փաստերին գյուղական կուսակազմակերպությունների առանձին ողակներում՝ (Գարալադաղում):

Հենվելով բանվոր և աշխատավոր մասնանների ակտիվություն վրա, զարգացնելով մասսայական աշխատանքի նոր ձևերը (չեֆություն, սոցիալիստական համատեղություն, ԲԳՏ աջակցման խմբակներ և այլն), կազմակերպելով կարևորագույն անտեսաքաղաքական կամպանիայի ընթացքի սխտեմատիկ հսկողությունը, ԿՎՀ-ԲԳՏ կատարել և նշանակալից աշխատանք խորհրդային պետական ատևուրը դների խորհրդային քաղաքականություն հիման վրա կազմակերպման, տրանսֆինսյանի կատարման, միջերումների, խորհրդատեսական—կոլտնտեսական շինարարություն, մատակարարման, ֆինանսների և այլն ասպարիդներում, վորոնք նպատակ են Յ-րդ վճռական տարվա խնդիրների հաջող իրագործմանը և «Տ-ամյակը չորս տարում» լողանդի իրականացմանը:

Երդ Համագումարը հավանություն և տալիս ԿՎՀ-ԲԳՏ այն աշխատանքին, վոր կատարվել և խորհրդային ապարատի պարզացման ու եմանացման բնադավառում, մասնաններին լավագույն կերպով սպասարկելու, հարմարեցնելու նպատակով: Խորհրդային ապարատի գտումը, վոր կատարել և ԿՎՀ-ԲԳՏ-ն բանվորական մասնանների ակտիվ մասնակցությամբ, չոչափելի հարված և հասցրել բյուրոկրատիզմին, փողել և ապարատից բացահայտված դասակարգային թշնամական և անպետք տարրեր:

Ին, մոբիլիզացիայի յենթարկելով խորհրդային հասարակայնություն ուղադրությունը պետապարատի բարելավման հերթական խնդիրներին լուծման շուրջը:

Հայաստանի Կ (բ) Կ Ե-րդ Համագումարը դանում է, Վոր ԿՎՀ-ԲԳՏ ամենամոտիկ ժամանակաշրջանի հիմնական խնդիրը տնտեսական շինարարության ասպարիդում հանդիսանում է ընկ. Ստալինի վեց պատմական ցուցումներին: Համ. Կ (բ) Կ Կ հեռուներին Յ1-ի վորոշման լիակատար կիրառման ապահովումը և հեղամյակի 4-րդ՝ յեղրափակման տարվա հաջող ավարտումը:

1. ԿՎՀ-ԲԳՏ արդյունաբերական դժով իր վերահսկական հետախուզական աշխատանքը կազմակերպելու, պետք է նախ և առաջ ստուգի ձեռնարկության ղեկավարությունը նոր ձևով վերահսկողություն աստիճանը, բանվորների կադրերի ընտրության և ձեռնարկության ամրացնելու աշխատանքների գրույթը, աշխատանքի կազմակերպման և բանվոր դասակարգի նյութական ու կուլտուրական սպասարկման, բնակարանային շինարարության, նոր տեխնիկական կադրերի ընտրության, պատրաստման ու դաստիարակման գործի գրույթը, հին կադրերի նպատակախիստ ֆինանսական կարգապահության ամրադրումը: Ամենամոտիկ ժամանակամիջոցում անհրաժեշտ է առաջին հերթին ուղադրություն կենտրոնացնել պղնձի, տեքստիլի և շինանյութերի արդյունաբերության պլանների իրագործումն ապահովող պայմաններ ստեղծելու վրա:

2. Համագումարը հանձնարարում է ԿՎՀ-ԲԳՏ ապահովել արդյունաբերության ներքին ուղերվների հայտարարումն ու մոբիլիզացիան, վորոնք չեն ողտագործվել՝ չնորհիվ մեր ապարատի մի շարք ողակների անշարժության և բյուրոկրատիզմի:

Այս կապակցությամբ ԿՎՀ-ԲԳՏ պետք է սխտեմատիկաբար ստուգի ձեռնարկությունների ռացիոնալացման, սարքավորման ոլտագործման ընթացքը և բանվորների նախաձեռնության (արտագրական խորհրդակցության, գյուտարարություն, սոցմրցություն) ոլտագործման աստիճանը, վճռական պայքար մղելով բանվորների նախաձեռնությունը և բանվորական գյուտարարությունն անտեսողներին դեմ, վարպետ ակնհայտ ոլտորտունիստական տարրերին, վոր

բոնք վիժեցնում են կուսակցության կարևորագույն զիրենկախ-
ները կատարումն այդ ասպարիզում:

3. Արձանագրելով, զոր արդյունաբերության աշխատանքի
ամենաթույլ բնագավառը հանդիսանում է վորակային ցուցիչ-
ների վերաբերյալ առաջադրանքների կատարումը (ինքնաբե-
ռելի իջեցում, աշխատանքի արտադրողականության բարձրա-
ցում, արտադրանքի վորակի յախացում), համադրումարը հանձ-
նարարում է կվՀ—ԲԳՏ սիստեմատիկ պերահակոցության տակ
առնել այս կարևորագույն աշխատանքը՝ բանվորական մասսա-
ների և արհմիութենական ու բանվորական կազմակերպչին յայն
ներգրավման հիման վրա:

4. Համադրումարը հանձնարարում է կվՀ—ԲԳՏ կազմակեր-
պել նոր շինարարության և առաջին հերթին Գանաբեռնողնի,
Քիմիկնի, Յեմիկնի, Ղոերի և պղնձարդյունաբերության հիմնա-
կան շինարարության գրության նկատմամբ, ջանալով արագաց-
նել և եծանացնել շինարարությանն ու բարձրացնել նրա վո-
րակը:

5. Տրանսպորտի բարելավման ասպարիզում համադրումարը
հանձնարարում է կվՀ—ԲԳՏ իրապես կիրառել տալ Համ Կ (բ)
Կ Կ Կ հոկտեմբերյան պլնումի զիրենկախների և բնկ. Անդրյեվի
հրամանի կիրառումն ու բնկ. Ստալինի 6 ցուցումների յրիվ իրա-
կանացումը, ծավալելով խտադույն պայքար աչքակապության
յերեմույթի դեմ: Այս բանն ասպառնելու համար անհրա-
ժեշտ է նախ և առաջ ստուգել յերկաթուղային տրանսպորտի
կադրերի վիճակը և ջանալ հասնելու դրանց ամրապնդմանը, ամե-
նամոտ ժամանակներս ձեռք առնելով միջոցներ Ղախանի յերկա-
թուղաճյուղի կառուցումն արագացնելու համար:

Արձանագրելով առաջին հերթին շրջանների հետ յեղած կա-
պի ասպարիզում կատարվող աշխատանքի անբավարար կացու-
թյունը, համադրումարն անհրաժեշտ է գտնում ուժեղացնել կվՀ-
ԲԳՏ աշխատանքն այս ասպարիզում:

6. Գյուղատնտեսության բնագավառում համադրումարը հանձ-
նարարում է կվՀ—ԲԳՏ հետևել մասսայական գյուղատնտեսական
կամպանիայի պլանների (սերմանման, բերքաճախարի և այլն)
իրագործման աշխատանքի բնթացքին, ձգտելով գյուղատնտե-
սության հետագա աճման և նրա ապրանքայնության ավելաց-
ման՝ գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման

հիման վրա: Համադրումարը գտնում է, զոր առանձին ուշադրու-
թյուն պետք է դարձնել անասնապահության կացության վրա,
այդ կապակցությամբ կադմակերպելով անասնապահական կոլ-
տրնտեսությունների և խորհրտնտեսությունների աշխատանքի
հսկողություն, հատուկ ուշադրություն դարձնելով կերի պատ-
վանքանի ստեղծման վրա, զորն անհրաժեշտ պայմանն է կուսակ-
ցության կողմից բնդունված սոցիալիստական անասնապահության
ծրագրի յրիվ իրականացման համար, միաժամանակ ջանալ ավելաց-
նել անասնապահության ապրանքայնությունն անհատական սեկ-
տորում, մղելով վճռական պայքար անասունների անխնա մոր-
թելու դեմ:

7. կվՀ—ԲԳՏ պետք է ել ավելի մեծ ուշադրություն նվիրի
տեխնիկական մշակույթների և առաջին հերթին բամբակի
ծրագրի իրագործմանը, իրենց ուշադրության կենտրոնակետ
դարձնելով սերմանման նախապատրաստության, սերմանման
բնթացքի, բամբակի մշակության, բերքաճախարի սիստեմատիկ վե-
րահսկողության վրա, խիստ կուսակցական պատասխանատու-
թյան կանչելով բայլիկյան պլանների իրագործումը խանդա-
բող ուղորտունիստներին, միաժամանակ ասպառնելով պտղա-
բանջարեղի տնտեսության դարգացման վերաբերյալ կուսակ-
ցության զիրենկախների կատարումը:

8. Համադրումարը հանձնարարում է կվՀ—ԲԳՏ կազմակերպել
կոյտնտեսական շինարարության վերաբերյալ կուսակցական զի-
րենկախների իրագործման ստուգումը, ջանալով կադմակերպու-
թյուն և քաղաքականապես ամրապնդել կոյտնտնտեսությունները (աշ-
խատանքի ճիշտ կադմակերպում, գործախառնի կիրառում, յե-
կերպում, արտադրանքության ճիշտ բախում, հաշվառման կադմա-
նություն ավելացում կոյտնտնտեսություններում, կոյտնտեսա-
կանների կուլտուրական և կենցաղային ասպարհման բարելա-
վում և այլն): Դրա հետ միատեղ կվՀ—ԲԳՏ կոյտնտնտեսությունների
գրությունը ստուգելիս, պետք է վճռաբար պայքարի շատ կոլ-
տրնտնտեսություններում գոյություն ունեցող գուրդակաճան և սո-
բեսական տեղեկանքների դեմ:

կվՀ—ԲԳՏ պետք է անողորբար պայքարի կուսակցության
զծի բոլոր աղավաղումների դեմ կոյտնտնական շինարարության
ասպարիզում, պետք է պայքարի վարչարարության դեմ, պայ-

քարը կուրակային և դաշնակ տարրերի նկատմամբ թուլացնելու դեմ, կոլտնտեսական շարժման բնագավառում արտահայտվող սպորտուճիստական պասսիվության և պոչականություն դեմ:

9. Ընդամենն անհրաժեշտ և պայքար մղել կուսակցության դժի աղափարումների դեմ անհատական, չքավոր և միջակ տրեստեությունների նկատմամբ: Այս կապակցությամբ համագումարը հանձնարարում է ԿՎՀ-ԲԳՏ շարունակել վճռաբար բացահայտել ամեն տեսակ խեղաթյուրումները հիմնական տնտեսական-քաղաքական կամպանիաների (մթերումներ, հարկում) կիրառման ասպարիզում, դրա հետ միասին ուսումնասիրելով մթերող կաղմակերպությունների աշխատանքի մեթոդները և մասսաներին՝ տնտեսական կամպանիաների կիրառման չուրջը՝ գյուղում կաղմակերպելու ձևերը: Ամենամոտիկ ժամանակամիջոցում անհրաժեշտ է հատուկ ուշադրություն նվիրել գյուղի մատակարարման հարցին և առաջին հերթին տեխնիկական մշակույթների չրջաններին պարենափորման ու արդյունաբերական սպրանքներ մատակարարելու հարցին, վերահսկողության տակ առնել մատակարարման պլանների իրագործումը և բաց թողած սպրանքներն իսկապես սպառողին հասցնելու գործը:

10. Համագումարն անհրաժեշտ է դառնում, վերսկսել ԿՎՀ ԲԳՏ հետևի խորհրդային առևտրի, ժառանգորաբար խորհրդատեսական-կոլտնտեսական առևտրի, ծավալման ձևերակումների կիրառմանը, խնայական տնտեսաշարին առևտրի ասպարիզում իրականացնելուն, դների խորհրդային քաղաքականության ճիշտ կիրառելուն:

Այս կապակցությամբ անհրաժեշտ է ամրացնել ԿՎՀ-ԲԳՏ կից գների տեսությունը և ամենախիստ պատասխանատվության կանչել այն անձներին, վորոնք խախտում են կուսակցության դիրեկտիվները խորհրդային առևտրի և գների քաղաքականության ասպարիզում:

Սխառնատիկարար, բանվորական հասարակայնության հետ միատեղ, հետևել բանվորական մատակարարման պլանների խրագործման ընթացքին, միջոցներ ձևը առնել դառնելու ապակենտրոնացված մատակարարման նոր սյրյուրներ (Հայտնարկուուպի արտադրություն, քաղաքամերձ խորհանտեսություններ, ինքնամթերումներ և այլն):

11. Համագումարը հանձնարարում է ԿՎՀ-ԲԳՏ հետադայում աշխատավոր մասսաներին միասնական ֆինպլանի իրագործման չուրջը կաղմակերպելու և նրա կատարմանը մասնակից անելու հիման վրա՝ սպաքարել հանուն նոր կուսակումների, ապրանքաչրջանառության տեմպերի իրագործման ու արագացման, բնակչության միջոցների կաղմակերպված ներդրաման պլանի կատարման ու գերակատարման համար և հենվելով մասսաների ակտիվության վրա՝ նպաստել կամավոր վճարումների լրիվ ներգրավմանը, պայքար մղելով ամեն տեսակ սպորտուճիստական տենդենցների դեմ:

12. ԿՎՀ-ԲԳՏ ամբողջ աշխատանքը՝ կուսակցության դիրեկտիվների իրագործումն ապահովելու և այդ կապակցությամբ տնտեսական շինարարության ասպարիզում թերությունները բացահայտելու համար պետք է նպաստի կաղրերի լավագույն ընտրության՝ հիմք ունենալով այդ թերությունների հաշվառումը, պետք է նպաստի առկա կաղրերի դատտիարակությանը և նրանց աշխատանքի բարելավմանը: Համագումարը հանձնարարում է՝ ԿՎՀ-ԲԳՏ սխառնատիկարար վերահսկել կուսակցության այն վորչումների կատարումը, վորոնք վերաբերում են բանվորների և մասնագետների նոր վորակյալ կաղրերի պատրաստմանը, խնդեո նաև նրանց նպատակահարմար ոգատգործմանը՝ սյրակտիկ աշխատանքում:

13. Համագումարը դառնում է, վոր սոցիալիստական շինարարության տվյալ հտապում, նոր խնդիրներին համապատասխան, ԿՎՀ-ԲԳՏ աշխատանքը պետք է վճռաբար վերակառուցվի համաձայն հետևյալ նշանի՝ ավելի խորը մոտեցում ցուցարերել դեպի առանձին հարցերի ուսումնասիրությունը, կենտրոնանալ աշխատանքի վորակի բարձրացման հիմնական, վճռական բնագավառների վրա: ԿՎՀ-ԲԳՏ պետք է վոչ միայն բացահայտի մեր շինարարության այս կամ այն թերությունները, այլև դլխավորապես ոգնի դրանց չուտափուլթ վերացմանը:

14. Վորսկսելի կարելի լինի ժամանակին հետևել կուսակցության դժի ճիշտ կիրառմանը տնտեսական շինարարության ասպարիզում, անհրաժեշտ է միջոցներ ձևը առնել ամրապնդելու և ժողովրդականացնելու ԲԳՏ կից սեկյաներն ու աշակցության խմբակները և հետադայում ավելի ընդարձակել նրանց ցանցը:

ԲԴՏ պետք է խիստ պատասխանատվութեան կանչի այդ կարևորագույն կուսակցական գիրեկութիւն չբարաբործողներն:

21. Համապետմարը հիշատակում և, դրա լուրջ հետևանքներով, Կոմիտասի հիշատակը հիշում է, որ Կոմիտասը իր ամբողջ կյանքը նվիրեց Հայաստանի անկախության համար, որի համար նա զոհվեց։

Ահագլխին նշանակութիւն տալով խորհրդային ընթացիկ աշխատանքին բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարում և խորհրդային ապարատի վերախտուցման աշխատանքներում, համադրում անհրաժեշտ և գտնում ուժեղացնել կուրյէնների պատասխանատվութիւնն ապարատի զրուխան և աշխատանքի համար:

մար:

22. Բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարի կարևորագույն ձևերից մեկն էլ հանդիսանում է վարկի՝ բանկորակում: Գերա-
հասկացվում է համառոտելու մասնաշաղկապի ձևը, գործարանների
հսկողություն հաստատելու մասնաշաղկապի վրա և սոցիալիստական
ընթացիկները խորհրդային ապարատների վրա և սոցիալիստական
համատեղությունը: Արձանագրելով սոցիալիստական համատե-
ղության ասպարեկում գոյություն ունեցող նվաճումները, համա-
գումարը հանձնարարում է կվձ-ԲԻՏ-ին ջանալ ուժեղացնելու շե-
ֆական աշխատանքը և վճարար բնագործակալություն սոցիալիստական
համատեղության գործը, իրականացնելու շեֆգործարանների ա-
մենօրյա հսկողությունը յենթաշեֆ ապարատների կողմից կու-
սակցության և կառավարության կարևորագույն ղեկավարին
ընդհանրապես: Շեֆգործարանների կուսակցա-
կան կազմակերպությունները պետք է ղեկեն շեֆությունը, գոր-
պես իրենց մասնաշաղկապի աշխատանքի կարևորագույն մի մասը:
Հիմնարկությունների կուսակցական և հասարակական կազմա-
կերպությունների ղեկավարները պատասխանատու չեն այն ար-
գելների համար, փորձը կյանքարեն ապարատի վրա շեֆու-
թյան ծախսումներ: կվձ-ԲԻՏ պետք է ամենակարճ ժամանակա-
միջոցում արհմիությունների հետ միասնաբար հաստատի հիմ-
նական հաստատություններում սոցհամատեղիչների պաշտոններ:
Համարում է, փոր անհրաժեշտ և շարունակել

23. Համագումարը դանձուկ է, վեր անշարժ է, և չկա լավագույն կոյտնոտեալանների և չկալան ակտիվի ատանձին բանվորների հետադա առաջաշուքը, կնշուհա նաև բանվորների

[illegible]

Վանեւոյ, վոր պետապարատի գտումն ունի ահագին նշանա-
կութիւնն ապարատի անձնակազմի բարելաւման համար, համա-
պումարը հանձնարարում ե կ'լվ-ՖԳՏ-ին շարունակել գտումը,
վորպէս սխաեմատիկ ձեռնարկում՝ բարելաւելու ապարատները,
հատուկ ուշադրութիւն դարձնելով նրանց վրա՝ վորոնք ակնհայտ
էնքողով չեն կարողանում իրաւործել իրենց առջեւ դրված խնդիր-
ները:

24. Համապատասխան հանձնարարում և ԿՎՀ-ԲԻՏ-ին շարունակելով ամրապնդել ու վճռաբար պաշտպանել կուսակցական շարքերի ընդհանուր միասնությունը, ե՛լ ավելի ուժեղացնելով սպաքարն ընդդեմ այն և «ձախ» ուղղորտունիզմի, հակահեղափոխական տրոցսկիզմի ունջիդիմների, ընդդեմ հաշտվողականության և նեխաված լիբերալիզմի՝ թեորիայում և պրակտիկայում, ընդդեմ ընդհանուր ազգային քաղաքականություն խեղաթյուրումների, ընդդեմ դաշնակցական և բոլոր թշնամական դադափարները խորհրդային ապարատ և կուսակցության շարքերը ներքաշելու փորձերի: Դրա հետ միասին պահանջարկ է շարունակել սպաքարը խմբակայնություն և «ատոմանչիկային» ամեն տեսակ արտահայտությունների դեմ:

25. Համադրամարը դռնում ե, վոր ԿՎՀ աշխատանքն անհրա-
ժեշտ ե վեբրանսիւ աշխարհի ուղղությամբ, վորպեսզի ԿՎՀ իր
վճիռներն արձակելիս նկատի ունենա վոչ միայն կուսակցության
այս կամ այն անդամի դաստիարակության կամ նրա կողմից հա-
կախութեամբ կատարուող կատարելու համար պատժելու խնդիր-
ները, այլեւ այն պատճառների բացահայտելը, ուսումնասիրելն ու
վերացնելը, վորոնք ստեղծում են նպաստավոր պայմաններ՝ կու-
սակցության շահերին վնասակար վարժուել թույլ տալու համար։
Վճիռներ արձակելիս ԿՎՀ անհրաժեշտ ե ղեկավարվել այն սկզբ-
բունքով, թե կուսակցության այս կամ այն անդամն ինչ չափով ե
մասնակցել սոցիալիստական շինարարությանը, հարվածաշնու-
թյանը, սոցիալիստական, իր վորոշումներով ապահովելով կու-
սակցության բոլոր անդամների առիթի ազդեցիկ մասնակցութեանը
սոցիալիստական հարձակմանը։

26. Համագումարը հանձնարարում է կվՀ սխեմատիկ ու չափորոշյալն դարձնել գյուղական կուտ. կադմակերպությունների աշխատանքների վրա, բացահայտելով հիմնական յերևույթները գյուղական կադմակերպության առանձին ուղիներում, ձևեր անելով միջոցներ նրանց ուղղման համար, դաստիարակելով գյուղական կոմունիստների մեջ ակտիվ սուբ. գլխավորյալն գեղեցիկ դասակարգային թնամին՝ դաշնակն ու կուլակը, բոլոր տեսակի սպորտունիդմը և դրանով իսկ ապահովել Համկ(ր)ի կի հսկ. տեմերի 31-ի վերջին լրիվ իրադրմամբ:

27. Համագումարն ընդգծում է, վոր սոցիալիստական շինարարության մեծագույն խնդիրների և խորհրդային ապարատում յեղող բյուրոկրատիկ աղավաղումների դեմ մղվող պայքարի ուղղյունովն և հաջող իրադրման հիմնական պայման հանդիսանում է բայլչեմկյան ինքնաքննադատության և գեմոկրատիայի հետագա ծավալումը:

28. Ահադին նշանակություն տալով այն աշխատանքին, վոր կատարում է կվՀ-ԲԳՏ Հայաստանի կ(ր)ի առջև կանգնած խնդիրների իրադրման ապարիդում, համագումարն անհրաժեշտ է դանում ձևեր անել բոլոր միջոցներն ամբարնդելու չրջանային վՀ-ԲԳՏ, բարձրացնելու նրանց պատասխանատվությունը կուտ. սակցական կադմակերպության վիճակի և կուտակցության գլխավոր գիծը տեղում հստակորեն կիրառելու համար: Այո կապակցությամը կվՀ-ԲԳՏ պետք է ուժեղացնի իր կոնկրետ կենդանի գեկավարությունը չրջանային վՀ-ԲԳՏ-աշխատանքի նկատմամբ:

29. Համագումարը հանձնարարում է կվՀ-ԲԳՏ ն'լ ակելի վճարար շարունակել մասսաների (բանվորների, կուտնտեսականների, բանվորակիցների, թեթև հեծելազորի, արտաշատատային տեսուչների և այլն) մորիլեղացիան՝ պայքարելու սոցիալիստական շինարարության մարտական բայլչեմկյան տեմպերն ապահովելուն վերաբերող կուտակցական վորոշումները բոլոր պետական կադմակերպությունների կողմից ճշտիվ և հստակ իրադրմելու համար:

Կուտեցելով աշխատանքը խորհրդային ապարատի բարելավման և բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու գործում մասսաների լայն ներգրավման հիման վրա, «կվՀ-ԲԳՏ պետք է հանդիսանա խորհրդային ապարատի աշխատանքն սուղող բանվորների և աշխատավոր գյուղացիների կադմակերպիչը» (15-րդ կուտ. համագումարի վորոշումներից):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՆԱՄԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ՎԵՐԱԳՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԳՈՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԲՆԴՈՒՆԱԼԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՍԻ 8-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԸՆԿ. ԳՈՒԼՈՑԱՆԻ ԶԵԿՈՒԾՄԱՆ ԱՌԹՎ

Կուտակցությունը խորհանտեսական և կուտնտեսական շինարարության հիման վրա հաջողությամբ լուծելով հացահատիկային սրբելմը և վճարական հաջողություններ ձևեր բերելով տեխնիկական մշակույթների պրոբլեմի լուծման ապարիդում, վորպես հերթական և կարեւորագույն խնդիր՝ առաջադրեց անասնաբուծական սրբելմի լուծումը՝ նույն ուղիով:

Յերբի ինդուստրացման բուռն աճումը, բանվոր դասակարգի թվի ակելանալը և նրա նյութական ու կուտուրական բարեկեցության բարձրանալը ամբողջ հասակով գրին անասնաբուծության վերելքի տեմպն արագացնելու հաջող:

Սակայն արդյունաբերության և բանվոր դասակարգի հարուճուն պահանջների բավարարումն անասնաբուծության միջերբնիկ նկատմամբ, դեմ է առնում մեր անասնաբուծության չափազանց հետամնացության, նրա փոքր արտադրականության և ցածր ապրանքայնության, վորոնք արդյունք են մանր գյուղադաշնացիական տնտեսության գեմա թույլ հանրայնացման և անկալունության, մի տնտեսություն, վորն ամբողջությամբ առած վուջ միայն չի ընդարձակում տարեց-տարե արտադրությունը, այլ ընդհակառակը, միշտ հնարավորություն չունի իրականացնելու նույնիսկ սուկ վերարտադրումը (Ստալին):

Անտեսարումական սրբելմը հնարավոր է հաջող լուծել՝ կադմակերպելով անասնաբուծական խորհանտեսություններ և կուտնտեսություններ: «1931 և 1932 թվականները անասնաբուծության կարգացման ապարիդում պետք է հանդիսանան նույնպիսի վճարական բեկման տարիներ, ինչպիսիք ելին 1929 և 1930 թվականները հացահատիկային սոցիալիստական տնտեսության կադմակերպման ապարիդում» (ընկ. ընկ. Մոլոտովի և Ստալինի հուլիսյան գիմումը սոցիալիստական անասնաբուծության ծավալման մասին):

Չնայած կոնդրատեկանների վտասարար աշխատանքին, տղ

և «ձախ» ուղորտունիստների ու հակահեղափոխական արոցկիզմի «մարդարեություններին», թե խոշոր սոցիալիստական անասնաբուծական տնտեսությունների կազմակերպումը «Փանտատիկ» և աներազործելի գաղափար է, կուսակցությունը, ջարդ ու փշուր անելով կուլակային այդ տրամադրություններն ու փորձերը, արգեն զգալի հաջողություններ ձեռք բերեց անասնաբուծության սոցիալիստական վերակառուցման ապարիդում:

Համազումարը մատնանշում է, վոր կուսակցությունը հանձինս կուլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների և իթի-ների, (ինկուբատորա-թուջնարուծական կայան) արդեն գտել է հանրայնացված անասնաբուծության այն ձևը, վորն առենից ալելի համապատասխանում է կոլեկտիվ տնտեսության զարգացման ներկա արտելային աստիճանին, վորն արդեն ընթացիկ տարում զգալի շափով ալելացրեց ապրանքային արտադրանքը վոչ միայն անհատականների հոտերի, այլև սովորական կարգով հանրայնացված կուլտնտեսական հոտի նկատմամբ և վորը, խորհանտեսությունների հետ միասին, արագորեն լուծում է խոշոր սոցիալիստական անասնաբուծություն ստեղծելու խնդիրը:

Համազումարը գտնում է, վոր հանրայնացված անասնաբուծությունը (խորհանտեսություններն ու կուլտնտեսական ապրանքային ֆերմաները), չնայած իրենց գոյություն կարճ ժամանակամիջոցին, ունեն մի շարք անվիճելի հաջողություններ զգալի մեծությամբ հոտ ստեղծելու և ապրանքային կաթնամթերք արտադրելու ասպարիդում, հաջողություններ, վորոնք ձեռք են բերվել սոցիալիստական անասնաբուծությունը զարգացնելու համար կենտրոնական կոմիտեյի և կուսակցական ամբողջ կազմակերպության ծավալած պայքարի հիման վրա:

Կազմակերպվել է 13 անասնաբուծական խորհանտեսություն՝ 1929 թվականի վեց խորհանտեսության գիմաց:

Խորհանտեսություններում խոշոր յեղջուրավոր անասունների թիվը հասնում է 15 հազար գլխի (աճում՝ համեմատած՝ 1929 թվի հետ ալելի քան 10 անգամ), վոչխարների թիվը՝ 35 հազար գլուխ (աճում՝ համեմատած 1929 թվի հետ, ալելի քան հինգ անգամ):

Կազմակերպվել են 343 կուլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներ, վորտեղ կենտրոնացված է 24100 գլուխ խոշոր յեղջուրավոր անասուն, 70 հազար վոչխար, 4000 մայր-խոզեր և այլն:

Պետությունը կաթնամթերք են հանձնել խորհանտեսություններ՝ 10 հազար ցենտներ (կաթի վերածած), վոր կաղմում է անցյալ տարվա հանձնվածի յեռապատիկը, կուլտնտեսություններ՝ 30633 ցենտներ, կամ պլանի 114,9 տոկոս:

Տարեց-տարի արագորեն աճում է խորհանտեսությունների ու կուլտնտեսությունների հոտերի տեսակարար կշիոր բոլոր անասունների թվի վերաբերմամբ: Սոցիալիստական հատվածի խոշոր յեղջուրավոր անասունների թիվը 1929 թվականին կազմում էր ամբողջ Հայաստանի անասունների 1,3 տոկոսը, 1930 թ. կաղմում էր 6,1 տոկոս և 1931 թ.՝ 13,7 տոկոս: Նույն թվականներին մանր յեղջուրավոր անասունների թիվը համապատասխանորեն կազմում էր 1,2 տոկոս, 5,5 տոկոս և 12 տոկոս:

Սակայն սոցիալիստական անասնաբուծության ասպարիդում ձեռք բերված այդ քանակական հաջողությունների հետ միասին, համազումարը մատնանշում է, վորակական ցուցանիշների խիստ հետ մնալը, վորի հետևանքով մթերատվությունն ու ապրանքայնությունը գտնվում են սոցիալիստական խոշոր ձեռնարկությունների հնարավորությունների միանգամայն չհամապատասխանող մակարդակի վրա:

Խորհանտեսություններում և կուլտնտեսություններում վորակական ցուցանիշների հետ մնալու հիմնական պատճառները հետևյալներն են՝ կենտրոնական, խորհրդային և կուլտնտեսական որդանների, չըջանային, կուսակցական, խորհրդային և կուլտնտեսական կազմակերպությունների անբավարար գեկավարությունը խորհանտեսությունների ու կուլտնտեսությունների նկատմամբ, անբավարար աշխատանքը կուլտնտեսությունների կազմակերպչական, տնտեսական և քաղաքական ամրացման ասպարիդում՝ խորհանտեսություններում աշխատանքի անբավարար կազմակերպումը, դեռ առայժմ դիմադրելության ու հավասարեցման գոյությունը, խորհանտեսություններում և կուլտնտեսություններում դործավարձի անբավարար արժատացումը, տնտեսավարի անբավարար գրվածքը, բանուժի հավաքագրման անբավարար վիճակը խորհանտեսություններում, ինչպես և արտադնացություն թույլ կազմակերպումը, կուլտնտեսություններում միասնիկները լրիվ ոգտադործելու անկարողությունը, աշխատանքի անբավարար արտադրականությունը, աշխատանքի սոցիալիստական ձեվերի

թույլ ծավալումը, բանվորների կուլտուրական, կենցաղային պահանջների դեռևս անբավարար սպասարկումը և այլն:

Ուստի 1932 թ. սոցիալիստական անասնաբուծություն հիմնական խնդիրը պետք է լինի՝ «բազմապատկել բայլչեվիկյան սեմալը բայլչեվիկյան վորտկով», վոր հնարավոր է կատարել միմիայն լրիվ իրականացնելով ընկ. Ստալինի վեց պայմանները:

Դրա հետ միասին՝ համազումարը մասնանշում է, վոր մի շարք շրջանային կազմակերպություններ թերազնահատում են անասնաբուծության նշանակությունը, թեև հատկապես հատվածի անասնաբուծության նշանակությունը, թեև րազնահատումն արտահայտվել է նրանով, վոր այդ կազմակերպությունները թույլ են պայքարել անասունները չարամտորեն վոնջնացնող և գաղտնի կերպով մորթելու համար աղիաացիտ մղող կուլակություն դեմ, վորի հետևանքով մինչև 1/2 աշմ էլ շատ րունակում է նվազել մեր անասունների թիվը: Մի շարք կազմակերպություններ թերազնահատել են չքավոր և միջակ մասնաների մեջ կատարվելիք աշխատանքը, վորոնց անասնաբուծությունում կենտրոնացած է դեռևս անասունների մեծ մասը, նրանք աչքաթող են արել, վոր անհրաժեշտ է ավելացնել անասունների թիվը, ավելացնել պետությունը հանձնվող մթերքի քանակը, բարձրացնելով անասունների մթերատվությունը, բարելավելով անասունների կերակրման ու խնամքի պայմանները և կոլտնտեսությունների կազմակերպչական, տնտեսական ու քաղաքական ամբողջական հիման վրա փոխադրել այդ մանր տնտեսությունները հանրաշնացված խոշոր տնտեսություն ունեցող վրա:

Կուսակցական և տնտեսական բոլոր կազմակերպությունները, վերակառուցելով իրենց աշխատանքը և կոնկրետացնելով իրենց ուղեբառի վեկավարությունը՝ վորտեղական ցուցանիշների բարձրացման խնդիրների համաձայն, ձեռք տանելով ամենավճուղական միջոցներ, ամենակարճ ժամանակամիջոցում վերացնելու խորհանդեսական և կոլտնտեսական — չինարարության ասպարեղում կատարված խոշորագույն օխախներն ու բացները, վորոնցից կարեվարադույնները հետևյալներն են —

1. Կոլտնտեսություններում անասունների թույլ հանրաշնացումը (մինչև 19 անասնաբուծական շրջաններում կոլեկտիվացել է տնտեսությունների 35,4 տոկոսը, կոլտնտեսություններում հանրաշնացված է՝ խոշոր յեղջյուրավոր անասունների 12,2 տոկոսը, վոչխարների՝ 10,4 տոկոսը, աշխատող ձիերի՝ 14,6 տո-

կոսը, խոզերի՝ 43 տոկոսը): Բավարար աշխատանք չի կատարվում կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների համար անասուններ համալցնելու նպատակով և մանավանդ այդ անասնաբուծությունները անտնտեսական ու կազմակերպչորեն ամբողջանելու բնազդառում:

2. Սոցիալիստական հատվածի անասունները բավարար չափով չեն ապահովված թե կոշտ, թե հյութալի և թե կենտրոնացված կերով, ցածր է անասնաբուծության մթերատվության մակարդակը, չնայած, վոր զղալի չափով ընդարձակվել է կերարույան դակը, չնայած, վոր զղալի չափով ընդարձակվել է կերարույան րի ցանքերի տարածությունը (խորհանդեսություններում 800 տոկոսով՝ 1930 թվականի դեմաց, և կոլտնտեսություններում՝ 35 տոկոսով՝ 1930 թ. դեմաց), և հաջողություններ են ձեռք բերվել սոցիալիստական հատվածում սիլոսային չինարարությունը արմատացնելու ասպարեղում (27 հազար տոնն 1931 թ.՝ փոխանակ 1930 թ. 2060 տոննի):

3. Պատշաճ ուշադրություն չի նվիրվել կերարույան բնական տարածությունների բարելավմանը, վորի հետևանքով սխառեմատիկորեն թերակատարվել են մարդագիտիների և արտափայերի բարելավման, նրանց մեյխորիացիայի և տնտեսական չինարարության պլանները:

4. Միանգամայն անբավարար է ծավալվել թե մարդագիտական և թե դաշտային կերարույան սերմֆոնդ ասեղծելու աշխատանքը, վորը հիմնական պայմանն է՝ ասպարեղելու կերարույան տարածության հետագա արագ ընդարձակումը:

5. Կերի բազայի կազմակերպման ու ընդարձակման արտադրական ցուցանիշների հետ մնալուն գուղչեմաց, բացակայում է նաև նախարարատնտեսություն և պլանայնություն ձևավա կերերի հավաքման, պատրաստման և պահպանման ասպարեղում, վորի չորհրդի մի շարք անասնաբուծական խորհանդեսություններում և կոլտնտեսություններում խոշոր չափով թերակատարվել են խոտհնձի պլանները:

6. Բավարար ուշադրություն չի նվիրվել սոցիալիստական հատվածի հոտելի լրացմանը, ղիսավորապես մթերատու անասուններով:

7. Համազումարն առանձնապես մասնանշում է, խորհանդեսությունների և կոլտնտեսությունների, ջահել անասունների պահպանման խնդիրների թերազնահատումը, վորն արտահայտվել է

ներանով, վոր գրալի չափով թերակատարվել են ջահել անասուններ
ստուցող ֆերմաները լրացնելու պլանները (պլանով նախատեսված
14 հազար գլխի փոխարեն հաժաքվել են 1400) դուխ, ցածր և յեղել
ջահել անասունների տոկոսը խորհտնտեսություններում, վատ և
յեղել նրանց խնամքն ու պահպանումը, խորհտնտեսություններում
ու կոլտնտեսություններում մեծ չափով կտառքվել են ջահել անա-
սուններ և այլն) :

8. Համագումարը մատնանշում է, վոր կոլտնտեսական ապ-
րանքային ֆերմաների և մանավանդ խորհտնտեսությունների աշ-
խատանքում պատշաճ տեղ չեն գրավել սոցիալիստական անասնա-
բուծության ցեղային, պլանային բարելավման հարցերը : Այդ ար-
տահայտվում է մետխաղման մասսայական աշխատանքի բացակա-
յությամբ, մետխաղման դործում ցեղական բարելավող անասուն-
ների անբաղարար լծով, բեղմնավորման կամպանիաների, մաս-
նավորապես արհեստական բեղմնավորման անպլանայնությամբ,
ցեղական անասնաբուծարանների բացակայությամբ, չընդադրող
կոլտնտեսությունների նշամամբ հոտերի բարելավմանը խորհ-
տնտեսությունների ցույց տված անբաղարար ոգնությամբ :

9. Համագումարն անանձնապես մատնանշում է, վոր խորհ-
տնտեսություններում և կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմանե-
րում անթույլատրելի չափով վատ են անասունների խնամքն ու պահ-
պանումը, անբավարար են վետերինար հսկողությունը, դեռ տա-
րածված են վարակիչ հիվանդությունները : այդ անտնտեսություն-
ները ապահովված չեն գոտտխնդկական ղեկավարությամբ, և նը-
րանց մեջ գոյություն ունի բանվորների, տեխնիկական ու ղեկա-
վար կադմի հոտնտեսություն :

10. Համագումարը մատնանշում է շինարարության անսխտեմ
և անկազմակերպ լինելը անասնաբուծական խորհտնտեսություննե-
րում և կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներում, չենքերի դա-
սավորման հիմնական պլանի բացակայությունը, կառուցվող դո-
մերի տիպի անհամապատասխան լինելը անասնաբուծության մեքե-
նայական-արդյունաբերական ուղղությանը, տեղական շինանյու-
թերի և գլխավորապես փայտի անբավարար ոգտագործումը, բուն-
ուծի թույլ հավաքագրումը և նրա հոտունությունը, տեխնիկական
կադմի վոչ վորակյալ լինելը, բանմատակարարման անբավարար
վիճակը, անդամթերքի և մանագիտական հաղուտի անբավարար
մատակարարումը շինարարության մեջ աշխատող բանվորներին,
տեխնիկական թույլ հսկողությունը և այլն :

11. Թույլ և կերի արտադրության, մանավանդ կերի պատ-
բասուման, արտադրանքի վերամշակման ու փոխադրման սրտե-
ների մեքենայացման անպր :

12. Անասնաբուծական խորհտնտեսությունները և կոլտնտե-
սական ապրանքային ֆերմաները բավարար չափով չեն ապահով-
ված թե ցածր և թե մանավանդ բարձր փորակավորում ունե-
կադրերով (բրիգադիերներ), ֆերմաների ղեկավարներ, մաշգ
դեանի մասնագետներ, գոտտխնդկներ, անասնաբույժներ և
այլն) :

13. Ատանանշել խորհտնտեսությունների բանվորների ապա-
հովված լինելը բնակարանելով և կուլտուրական-կենցաղա-
հիմնարկներով (ճաշարաններ, դպրոցներ, ախոմբներ և այլն),
կազմակերպությունների կուլտուր-լուսավորական աշխա-
տանքի թուլությունը, կանանց աշխատանքի անբավարար ոգտա-
գործումը :

14. Ատանանշել բնագծել անաշավարի թույլ արմատացու-
մը, աշխատանքի կանոնա-
կազմակերպման բացակայությունը,
գործավարձի, արտադրական տնտեսական հաշվառման և հաշվա-
պահության բացակայությունը, գիմադրկության գոյությունը ա-
նասունների խնամքի ապարիքում և հավասարեցումն աշխատա-
վարձի բնադավառում :

Յեղելով այն խնդրից, վոր անհրաժեշտ է ամենակարճ ժամա-
նակամիջոցում բարձրացնել սոցիալիստական անասնաբուծությու-
նը, ապկացնել խորհտնտեսություններում ու կոլտնտեսական սո-
րանքային ֆերմաներում անասունների բեղհանուր թիվը և գլխա-
վորապես բարձրացնել նրանց մթերատվությունն ու ապրանքա-
տվութունը, համագումարը գտնում է վոր՝

1. Կուսակցական կազմակերպությունները, պայքար մղելով
կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների, վորպես ճեղքիկով
տնտեսության դարգացման ներկա արտելային առախման ամենից
ավելի համադատասխան ձևի նշանակության թերահաճուման
դեմ, պետք է միջոցներ ձեռք առնեն ծավալելու կոլտնտեսական
ապրանքային ֆերմաների շինարարությունը, ամբողջելու այդ
ֆերմաները կազմակերպչորեն և տնտեսապես, մտաբար վերացնե-
լով գիմադրկությունը և լրիվ իրականանելով գործավարձը :

2. Ատանանշելով, վոր կերի հաստատուն բազայի ստեղծումը

հանդիսանում է սոցիալիստական անասնաբուծության հաջող գյուղատնտեսական վճարական պայմանը, անհրաժեշտ համարել՝

ա) կազմակերպելով հատուկ կերաբույսերի ցանքեր, ընթացիկ տարվանից իսկ ապահովել խորհրդային կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների անասուններին, թե կոչու ու հյուսիսյան, և թե կենտրոնացված կերով, ընդունելով, վոր 1932 թվականին կերաբույսերի ցանքի տարածությունը պետք է կազմի առնվազն 18 հազար հեկտար:

բ) Ուղղելով 1931 թ. սխալները, ամեն կերպ զարկ տալ 60 սերմաբուծական կոլտնտեսությունների կազմակերպմանը, հասցնելով նրանց սերմի ցանքերը 14 հազար հեկտարի:

գ) Ամրացնելով 1931 թվականին սխալները, չինարաբուծյան ապրանքում մեր ձեռք բերած նվաճումները, միջոցներ ձեռք առնել կատարելու և զերակատարելու 1932 թվականի պլանային առաջադրանքները, այն է՝ ցանել 3500 հեկտար սելեկտորայի և պատրաստել 80 հազար տոնն սելեկտային կեր:

դ) Կենտրոնացված կերի զեֆեկցիալ ծածկելու և ռացիոնալ կերակրման պրակտիկան արագորեն արմատացնելու նպատակով, անհրաժեշտ համարել հենց ընթացիկ տարում կազմակերպել բարդ կերի արդյունաբերություն, նախատեսելով չրջանային մի զործառանքի կառուցումը՝ օրական 60 տոնն արտադրություն:

ե) Առավելագույն չափով ապահովել բնական մարգագետինների տարածության ընդարձակումը, վերածելով ամառվա արոտավայրերը խորհրդային, 1932 թվականին խորհրդի վերածել կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների արոտավայրից առնվազն 10 հազար հեկտար և անասնաբուծական խորհրդային կոլտնտեսության արոտավայրերի առնվազն 20 տոկոսը:

զ) Մոտազտ տարիներում կիրառել ամենապարզ ձեռնարկումներ՝ բարելավելու խորհրդային կոլտնտեսության ու կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների բոլոր արոտավայրերը, սահմանելով 1932 թվականի համար առնվազն 120 հազար հեկտար արոտավայրերի բարելավումը, իսկ ընթացիկ տարում ձեռնարկել արոտավայրերի տնտեսական չինարաբուծյանը և արոտավայրերի կանոնավոր ոռոտադրմանը:

է) Մատնանշելով արոտավայրերի և խորհրդային անրապարհ հատկացումը խորհրդային կոլտնտեսության ու կոլտնտեսության ներքին, համապատասխան առաջարկում է անհապաղ ձեռնամուխ լինել

տեղ աշխատանքին, նպատակ դնելով հիմնականում ավարտել վերջինս ամենաուշը մինչև 1932 թ. մայիսի մեկը:

3. Խորհրդային կոլտնտեսության ու կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներում հոտերի լայնացումը վերաբերում է ընդարձակելու նպատակով, համապատասխան առաջարկում է ամենաուշը ուղղորդել խորհրդային կոլտնտեսության ջանքերը, հասցնել անասունների պահպանմանը, լայն ծավալելով ջանքեր անասուններ սնուցող ֆերմաների կազմակերպումը, հասցնելով նրանց մեջ հորթերի թիվը 1932 թ. 32 հազար գլխի:

Դրա հետ միաժամանակ միանգամայն անհրաժեշտ համարել կազմակերպել կաթնատնտեսական ուղղություն ունեցող խորհրդային կոլտնտեսության ջանքերը, հասցնել անասունների սնուցող հատուկ սեկցիաներ, առանձնացնելով նրանց, վորպես տնտեսական հատուկ միջոցներ:

4. Հատուկ ուղղություն կենտրոնացնել ցեղական ջանքեր անասունների պահպանման ու սնուցման գործին, կազմակերպելով ցեղական անասնաբուծարաններ, վորոնք պետք է ապահովեն անասնաբուծության հետագա բարելավումը:

5. Տեղական անասունների միջերատություն բարձրացման պրոբլեմը արագորեն լուծելու հիմնական մեթոդը համարել անասունների բոլոր տեսակների մասնաշաղկապ մեխանիզմներ, կազմակերպելով բեղմնավորման կայանների ցանց, լայն զործադրելով արհեստական բեղմնավորումը:

Անհրաժեշտ համարել այժմ իսկ աշխատանք ծավալել՝ հայտնաբերելու հանրապետության ցեղական անասունների ֆոնդը, փամանակին միջոցներ ձեռք առնելով լրացնելու արտադրողների զեֆեկցիալ, համապատասխան անասուններ ներմուծելով, պահպանելու սահմաններով բարելավող ցեղեր ըստ անասունների տեսակների և պահպանելով խորհրդային կոլտնտեսության ու կոլտնտեսական կոլտնտեսության բոլոր ցեղական ցեղակներին (աջառներին):

6. Խորհրդային կոլտնտեսության առջև խնդիր դնել 1932 թվականին խոշոր չեղջյուրավոր անասուններին, ձիերին և խոզերին 100 տոկոսով բեղմնավորել ցեղական արտադրողներով և հետագայում աշխատանքը կառուցել այնպիսի հաշվով, վոր մինչև 2-րդ հնգամյակի վերջը տեղական անասունները ամբողջովին փոխարինվեն մեխանիզմով:

7. Ամեն միջոց ձեռք առնելով արտադրողի պարգևատրումը կաթնա-

անտեսանալի խոշոր անասնաբուծությունը և վեջիսարարությունը, վերջինս Հայաստանի սոցիալիստական անասնաբուծության գլխավոր ճյուղեր, համազումարը միաժամանակ ամենալուրջ ուշադրության և նվիրում ձևաբուծության դարգացմանը և անասնաբուծության արագահաս ճյուղերի ծախսմանը, ուստի՝

ա) պատասխարանելով վնասակար, ըստ էության կուլակային այն վորձը, վորով թերադնահատվում է ձին վորպես լծկան ուժ գյուղատնտեսության մեջ, վորտեղ «դեռ մի շարք տարիներ տեղ և ունենալու ձին՝ դուրսկցված արտադրողի հետ» (Համկ(բ)Կ. 16-րդ համազումարի բանաձևով), ինչպես և արդյունաբերության ու արանադրարի ասպարիզում, համազումարն առանձնապես շեշտում է ձխարուծության և ջորերուծության դարգացման կարևորությունը Հայաստանում՝ մեր հարաձուռ պահանջներին բավարարելու, յերերի պաշտպանունակությունը բարձրացնելու նպատակով, ինչպես և խոշոր յեղջյուրավոր անասունների հոտերի կառուցվածքը կաթնատուների տեսակարար կշռի բարձրացման ուղղությամբ բարելավելու համար, տատիճանարար կրճատելով լծկան յեղենների թիվը և սովկացնելով ձիերի թիվը:

Այդ կապակցությամբ անհրաժեշտ է միջոցներ ձեռք առնել ավելի խնամքով վերաբերվելու ձիուն և բնդարձակելու վոչ միայն սպասարկու, այլև ցեղական ձխարուծական հատուկ խորհանտեսությունների ու կոլտնտեսությունների ցանցը, նպատակ դնելով հեծնելու ձիերի արտադրումը թե դյուղատնտեսական աշխատանքների և թե կարմիր Բանակի պահանջներին բավարարելու համար:

Համազումարը միանգամայն անհրաժեշտ է համարում ապա հովել 1932 թ. մի ձխարուծական խորհանտեսության կազմակերպումը Կեյսի-Յանրիում և մի հատուկ նշանակություն ունեցող ջորերուծական խորհանտեսության կազմակերպումը Դարալազում գում:

բ) լայն զարգացնել խոզաբուծությունը սոցիալիստական հատվածում, կենտրոնացնելով ուշադրությունը խոզաբուծության դարգացմանը կաթնատնտեսության մեացորդների բազայի վրա:

գ) գարի տալ թռչնաբուծությանը, վորպես անասնաբուծության ոժանդակ ճյուղի զարգացմանը կոլտնտեսություններում:

8. Դարձնելով բոլոր կուս. կազմակերպությունների աշխատանքի

տանրի կենտրոնը սոցիալիստական անասնաբուծության վորակական ցուցանիշների բարձրացումը, համազումարը անհրաժեշտ է գտնում ուժեղացնել անասունների հոտի հետադա աճումը թե ավելացնելով սոցիալիստական հատվածի անասունների թիվը և թե կազմակերպելով անասնաբուծական նոր խորհանտեսություններ ու կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներ:

1932 թ. անասունների թիվը պետք է հասնի՝

ԽՈՐՀՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

		Դրանցից կով
ա) Մասլոտերսի սխեման	15.000	գլուխ 8.500
բ) Ցեղական խորհանտեսություններում	6.000	» 3.200
գ) Մյուս կաթնատնտես. խորհանտեսությունում	3.000	» 2.700
դ) Ավցեվորի սխեման	60.000	» —
յ) Ավինավորի սխեման	400	մայր խոզ

ՎՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐՈՒՄ

ա) Կաթնատնտես. ապրանքային ֆերմաներում	56.000	գլուխ
բ) Վաշտաբուծ. ապրանքային ֆերմաներում	140.000	»
գ) Խոզաբուծական ապրանքային ֆերմաներում	6.000	»

9. Համազումարն անհրաժեշտ է գտնում լայնորեն դործադրել աշխատանքի սոցիալիստական մեթոդները՝ սոցմարցումն ու հարվածայնությունը, կատարելապես վերացնելով դիմադրկությունն ու հավասարեցումը, արմատացնելով դործալարձը ու կազմակերպելով աշխատանքի ճիշտ դնահատումը և դրանով իսկ ապահովել անասունների խնամքի պահպանման և կերակրման բարելավումը և նրանց, մանավանդ ջահել անասունների կոտորման նվազումը:

10. Խիստ վերահսկողություն հաստատելով արդիֆինսլանների կատարման վրա, արմատացնել տնտեսաշխարհը խորհանտեսություններում և կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներում, ըստ առանձին ցեխերի ու արտադրության ճյուղերի և ռացիոնալ սխեմա մոցնել հաշվառման ու հաշվապահության մեջ:

11. Վերացնելով անասնաբուծական խորհանտեսությունների ու կոլտնտեսությունների շինարարության ճեղքվածքները, միջոցներ ձեռք առնել 1932 թ. շինարարության պլանները կատարելու 100 տոկոսով, նպատակ դնելով լրիվ ապահովել խորհանտեսությունների անասուններին չենքերով, դոմերով, ախոններով, փաբախներով և այլն, հատուկ ուշադրություն դարձնելով, վոր շինարարությունը համապատասխան լինի տնտեսության ընդհանուր

անտեսանալի խոշոր անասնաբուծութիւնը և վեճիարարութեամբ լի լինելը, վերջինս Հայաստանի սոցիալիստական անասնաբուծութեան զլխավոր ճյուղեր, համագումարը միաժամանակ ամենալուրջ ուշադրութիւն և նվիրում ձեռնարկութեան դարգացմանը և անասնաբուծութեան արագահաս ճյուղերի ծախսմանը, ուստի՝

ա) պատասխարեալով վնասակար, ըստ էութեան կուլակային այն վորձը, վորով թերագնահատուի և ձին վորպէս լծկան ուժ գյուղատնտեսութեան մէջ, վորտեղ զբոս մի շարք տարիներ տեղ և ունենալու ձին՝ զուգակցված տրտիտորի հետ» (Համկ(բ)Կ. 16-րդ համագումարի բանաձևով), ինչպէս և արդյունաբերութեան ու արանսպորտի ասպարիզում, համագումարն առանձնապէս շեշտում և ձեռնարկութեան և ջորերուծութեան դարգացման կարևորութեանը Հայաստանում՝ մեր հարաճուն պահանջներին բավարարելու, յերկրի պաշտպանականութեանը բարձրացնելու նպատակով, ինչպէս և խոշոր յեղջուրալի տնտեսներին հոտերի կառուցվածքը կաթնատուների տեսակարար կշիռը բարձրացման ուղղութեամբ բարելաւելու համար, աստիճանաբար կը ծառայել լծկան յեղների թիվը և ավելացնելով ձիերի թիվը:

Այդ կապակցութեամբ անհրաժեշտ և միջոցներ ձեռք առնել ավելի խնամքով վերաբերվելու ձիուն և ընդարձակելու վոջ միայն սպասարկու, այլև ցնդական ձիաբուծական հատուկ խորհանտեսութեաններին ու կոլտնտեսութեանների ցանցը, նպատակ դնելով հեծնելու ձիերի արտադրումը թե գյուղատնտեսական աշխատանքների և թե կարմիր Բանակի պահանջներին բավարարելու համար:

Համագումարը միանգամայն անհրաժեշտ և համարում ապա-հովել 1932 թ. մի ձեռնարկական խորհանտեսութեան կազմակերպումը կենտրոնացնելու և մի հատուկ նշանակութեան ունեցող ջորերուծական խորհանտեսութեան կազմակերպումը Դարալագոս-գում:

բ) լայն դարգացնել խողարութեանը սոցիալիստական հատկածում, կենտրոնացնելով ուշադրութեանը խողարութեան դարգացմանը կաթնատնտեսութեան մնացորդների բազայի վրա:

գ) գարի տալ թռչնաբուծութեանը, վորպէս անասնաբուծութեան ոժանդակ ճյուղի դարգացմանը կոլտնտեսութեաններում:

8. Դարձնելով բոլոր կուս. կազմակերպութեաններին աշխատ-

տանքի կենտրոնը սոցիալիստական անասնաբուծութեան վորակա-կան ցուցանիշների բարձրացումը, համագումարը անհրաժեշտ և գտնում ուժեղացնել անասունների հոտի հետադա աճումը թե ա-վելացնելով սոցիալիստական հատկածի անասունների թիվը և թե կազմակերպելով անասնաբուծական նոր խորհանտեսութեաններ ու կոլտնտեսական սպարանքային ֆերմաներ:

1932 թ. անասունների թիվը պետք և հասնի՝

ԽՈՐՀՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

			Դրանցից կով
ա) Մասլոտերեսի սեռանում	15.000	գլուխ	8.500
բ) Տեղական խորհանտեսութեաններում	6.000	»	3.200
գ) Մյուս կաթնատնտես. խորհանտեսներում	3.000	»	2.700
դ) Ավցեկդի սեռանում	60.000	»	—
յե) Սվինավդի սեռանում	400	մայր խոզ	

ՎՈՐՏԵՍԱՊԵՆԱՅԻՆ ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐՈՒՄ

ա) Կաթնատնտես. ապրանքային ֆերմաներում	56.000	գլուխ
բ) Վոջտարբուծ. ապրանքային ֆերմաներում	140.000	»
գ) Խողարութեան ապրանքային ֆերմաներում	6.000	»

9. Համագումարն անհրաժեշտ և գտնում լայնորեն դործադրել աշխատանքի սոցիալիստական մեթոդները՝ սոցմրցումն ու հար-վածայնութիւնը, կատարելապէս վերացնելով դիմադրելութեանն ու հալածարեցումը, արմատացնելով դործավարձը ու կազմակեր-պելով աշխատանքի ճիշտ դնահատումը և դրանով իսկ ապահովել անասունների խնամքի պահպանման և կերակրման բարելավումը և նրանց, մանավանդ ջահել անասունների կոտորման նվազումը:

10. Խիստ վերահսկողութեան հաստատելով արդֆինալանե-րի կատարման վրա, արմատացնել անտհաշվարկը խորհանտեսու-թեաններում և կոլտնտեսական սպարանքային ֆերմաներում, ըստ առանձին ցեխերի ու արտադրութեան ճյուղերի և ռացիոնալ սխա-տեմ մտցնել հաշվառման ու հաշվապահութեան մէջ:

11. Վերացնելով անասնաբուծական խորհանտեսութեանների ու կոլտնտեսութեանների շինարարութեան ճեղքվածքները, միջոց-ներ ձեռք առնել 1932 թ. շինարարութեան պլանները կատարելու 100 տոկոսով, նպատակ դնելով լրիվ ապահովել խորհանտեսու-թեանների անասուններին ջենքերով, դոմերով, ախոռներով, փա-րանքներով և այլն, հատուկ ուշադրութեան դարձնելով, վոր շի-նարարութեանը համապատասխան լինի տնտեսութեան ընդհանուր

պլաններին չենք երի նպատակահարմար աշխարհի դասավորու-
թյամբ, վոր աւարտովի արտադրական բոլոր պրոցեսներն լիա-
կատար մեքենայացումը :

12. Միանգամայն անհրաժեշտ համարել 1932 թ. լիովին ա-
պահովել խորհանտեսություններն բոլոր բանվորներին և մաս-
նազետներին բնակարաններով ու կուլտուրական կենցաղային
հիմնարկներով :

13. Շինարարական սեկտորն հաջող անցկացնելու նպատակով,
կոլանտեսությունները և խորհանտեսությունները այժմ խիստ պետք
է սկսեն նախապատրաստական աշխատանքները մանավանդ շինա-
նյութերի պատրաստման ասպարիտով, հատուկ ուշադրություն
դարձնելով տեղական շինանյութերի ոգտադրածման (քար, փայտ
և այլն) :

14. Առավելագույն չափով մոբիլիզացիայի յենթարկելով կու-
տնտեսություններն ներքին միջոցները և բևեռելով կոլտնտեսա-
կաններն ուշադրությունը չենք երի կառուցման վրա անասունների
համար, 1932 թվականին ապահովել կոլտնտեսական ապրանքային
Ֆերմաները հանրայնացված դոմերով, ախոռներով, փարաններ-
ով և այլն :

15. Համադրվածման առաջարկում և առավելագույն չափով մե-
քենայացնել կերի ստացումը, պատրաստումը և փոխադրումը, ինչ-
պես և վերամշակող ձեռնարկությունները (յուղի և պանրի գոր-
ծարանները, սառցատները և այլն) :

16. Անհրաժեշտ համարել 1932 թվականից սկսել ելեկտրոն-
ներդրայի գործադրումը խորհանտեսությունների արտադրական
պրոցեսներում (ելեկտրական կիթում, ներքին տնտեսական տրանս-
պորտ, կաթնամթերքի վերամշակում և այլն) :

17. Ե՛լ առկա ծավալելով կոլտնտեսական ու խորհանտեսական
գարոցներին, անասնաբուծական տեխնիկումների և ստորին ու մի-
ջին կադրերի պատրաստման աշխատատեղություններին ցանցը, միա-
ժամանակ հատուկ ուշադրություն նվիրել կոլտնտեսությունների և
կոլտնտեսական ապրանքային Ֆերմաների ապահովմանը բարձր
վորակավորում ունեցող կադրերով, թե՛ պատրաստելով նոր մաս-
նազետներ և թե՛ ուսցիտնալացնելով ներկա կադրերի ոգտադրածու-
մը, վերապատրաստելով և վերակազմակերպելով նրանց, այդ նպատա-
կով լայն գործադրելով հեռակա ուսման մեթոդը :

Արձանագրելով, վոր մասնաշխատանքային կադրերի

պատրաստելու ասպարիդում նպատակել և վորոշ առաջադիմու-
թյուն, համադրվածման մատնանում և վորակական պատրաստման
անբավարար վիճակը. ուստի համադրվածման առաջարկում և, ալե-
լացնելով մասնաշխատանքային գաղափարների աշակերտների թիվը և
բարձրացնելով նրանց վորակական մակարդակը, ապահովել 54 հա-
զար հոգու պատրաստումը 1932 թվականին :

18. Լայն ծավալել գիտական-հետազոտական աշխատանքը սո-
ցիալիտական անասնաբուծության ասպարիդում, այն և՛ անաս-
նաբուծության ճյուղային ցեղական շրջանացման, կերի պատ-
րաստման, արտադրության ու մարդագետիկների տնտեսության
կազմակերպման, աշխատանքի կազմակերպման ու շինարարության
բնադավաններում, վերակառուցելով գիտական-հետազոտական
հիմնարկներն աշխատանքը, մոտեցնելով նրանց կոնկրետ ղեկավա-
րությունը խորհանտեսություններին և կոլտնտեսական ապրանքա-
յին Ֆերմաներին :

Բարելավելով կուսակցական և արհմիութենական կազմակեր-
պությունների աշխատանքը խորհանտեսություններում ու կուլտու-
տնտեսություններում, ամեն կերպ ժողովրդականացնել գիտության և
տեխնիկայի նվաճումները, դարձնելով վերջիններս խորհանտեսու-
թյունների բանվորների ու կոլտնտեսական մասսաների սեփակա-
նությունը :

19. Մատնանշելով, վոր խոշոր բացեր ենք ունեցել կոլտնտե-
սական ապրանքային Ֆերմաներին՝ պետությանը հանձնաժ-
մեթերքների դիմաց, հաց հացթափելու ասպարիդում, համադու-
մարը շեշտում և, վոր անհրաժեշտ է վերացնելով անցյալ տարվա
ճեղքվածքները, հետագայում ապահովել հանձնաժմեթերքների
լրիվ ապրանքավորումը, ինչպես և ընդարձակել սպառողական
նպատակով՝ հացաբույսերի ցանքերը մի քանի շրջաններում :

20. Կենտրոնացնելով իրենց ուշադրությունը անասնաբուծու-
թյան սոցիալիտական հատվածի ամրացման ու ընդարձակման
վրա, կուսակցական կազմակերպությունները չպետք է թուլացնեն
սակայն իրենց ուշադրությունը դեպի անհատական հատվածը,
վորտեղ կենտրոնացած է առայժմ անասունների մեծ մասը : Երջա-
նային կուսակազմակերպությունների կարևորագույն խնդիրներից
մեկը հանդիսանում է ամեն կերպ կոնկրետ ոգնություն ցույց տալ
չքաղոր և միջակ տնտեսություններին՝ անասնաբուծության աս-
պարիդում, բեղմնավորման կամուրանների կազմակերպման գծով,
անասունների բարելավման և այլ բնադավաններում :

պլս
թյս
կա

պա
նա
հիմ

կոլ
ե ո
նյո
դա
և

տն
կա
հա
ֆե
րա

քե
պե
ծա

նե
պլ
պր

դս
ըի
ժո
կո
վե
նս
մլ
կ

Համադումարն առաջարկում է կոնկրետ ոգնություն ցույց տալ չքավոր և միջակ անտեսություններին, և մասսայական բացատրական լայն աշխատանք կատարելով, համապատասխան պայմաններ ստեղծել ապահովելու անասունների թվի պահպանումն ու ավելացումը անհատական հատվածում, ավելացնելու նրանց կողմից պետությանը հանձնվող մթերքների քանակը, ռացիոնալ կերպով ոգտադործելու արոտավայրերը, ձմեռվա կերի հավաքումը անհատականներին կողմից, ջահել անասունների պահպանումն ու աճեցում և այլն:

Անհրաժեշտ է ամենախիստ հախաճարված առաջ կուլակությունը, մերկացնել և ջարդ ու մշուր անել նրա վնասարար աշխատանքը—անասունների վոչնչացում ու վատնում, դադարի մորթում և այլն:

21. Համադումարն առաջարկում է շրջկոմներին, ուժեղացնել խորհանտեսությունների ու կոլտնտեսությունների կուլակագործներին աշխատանքը, հատուկ ուշադրություն նվիրելով նրանց ակտիվ մասնակցությանը արտադրության պրոցեսներին:

22. Համադումարը պարտավորեցնում է բոլոր կուսակցական կադմակերպություններին, ջախջախիչ հախաճարված առաջ կուլակության դիմադրությանը, անողոք պայքար մղելով նրանց դործակալության՝ աջ և «ձախ» ոպորտունիստների դեմ, վճարար կենսադործելով ընկ. Ստալինի վեց պայմանները, աշխատանք ծափալելով կոլտնտեսությունները կադմակերպչորեն, տնտեսապես և քաղաքականապես ամրացնելու համար, խորհանտեսությունները կադմակերպչորեն ամրացնելու համար, 1932 թվականին վճարական բեկում ստեղծել Հայաստանի անասնաբուծության սոցիալիստական վերակառուցման ասպարիզում:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0184786

